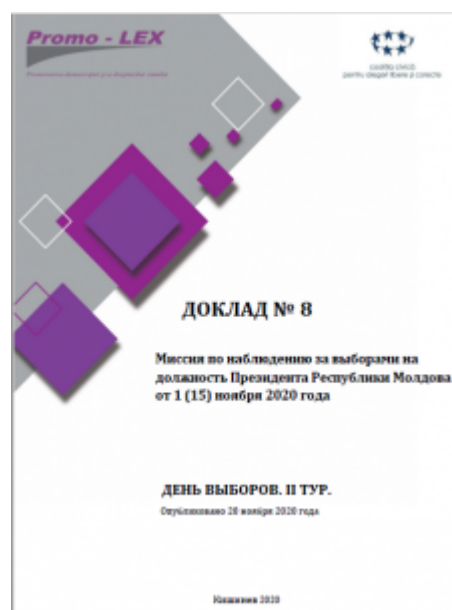
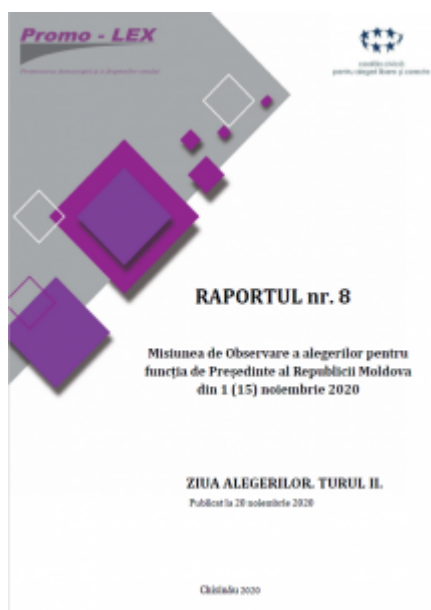

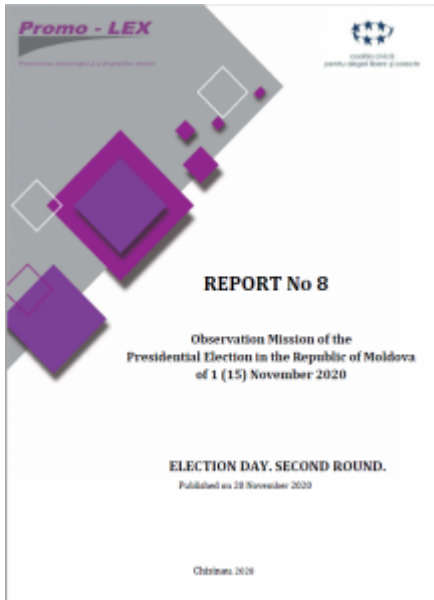
RAPORTUL FINAL | Misiunea de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020

RAPORTUL nr. 8 | Misiunea de Observare a Alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 | ZIUA ALEGERILOR. TURUL II.

Misiunea de Observare Promo-LEX prezintă constatările monitorizării turului II de scrutin și rezultatele preliminare ale candidaților în baza datelor colectate în 608 secții de votare cuprinse în eșantion

Misiunea de Observare Promo-LEX prezintă numărul incidentelor din ziua turului doi al alegerilor prezidențiale raportate de observatorii statici din eșantionul de 608 secții de votare și extrapolarea incidentelor în plan național. Astfel, sunt prezentate principalele constatări cu privire la deschiderea

și închiderea secțiilor de votare (SV), votarea pe parcursul zilei alegerilor, prezentarea incidentelor semnalate de observatori, precum și o analiză a rezultatelor totalizării voturilor realizată de către M0 Promo-LEX.

În urma prelucrării tuturor rapoartelor recepționate de la observatorii pe termen scurt (OTS) detașați în cele 608 secții de votare cuprinse în eșantion, au fost raportate 251 de incidente. Pe de altă parte, prin extrapolare, numărul estimat al incidentelor la nivel național (în baza eșantionului de 608 SV) este de 734, în creștere comparativ cu 489 incidente estimate în primul tur de scrutin.

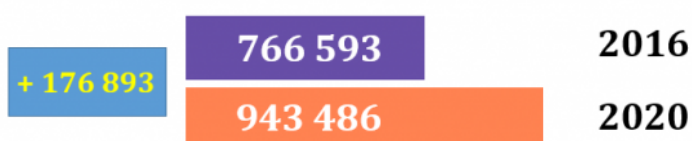
Activismul civic al alegătorilor, prezenți la urne chiar și pe timp de criză pandemică, în creștere comparativ cu scrutinul din 2016, merită remarcat în mod deosebit. S-au evidențiat alegătorii din secțiile de votare constituite peste hotarele țării. Cu regret, activismul civic al alegătorilor din diasporă a fost umbrit de epuizarea buletinelor de vot în unele secții de votare. Astfel, deși la secțiile de votare din diasporă au fost disponibile câte 5000 de buletine de vot, cel puțin 6 secții de votare au rămas fără buletine înainte de finalizarea timpului de vot. În context, Asociația Promo-LEX solicită autorităților dar și politicienilor să instituie măsuri alternative de vot.

Pe parcursul zilei alegerilor, în secțiile observate, votarea în general a fost organizată eficient. În același timp, SIAS Alegeri a manifestat disfuncționalități sporadice. Suspiciunile privind oferirea de recompense și transportarea organizată a alegătorilor au caracterizat în special procesul electoral din regiunea transnistreană. Secretul votului a fost afectat de incidența sporită a numărului de cazuri de fotografiere a opțiunii de vot a alegătorilor. Procesul de observare a cunoscut situații izolate de intimidare a observatorilor Promo-LEX de către poliție și funcționarii electorali. Numărarea voturilor a fost, în general, rapidă și calmă.

Rezultate alegeri turul II, 2020 vs 2016

Maia Sandu

Igor Dodon

Mai multe detalii despre incidentele înregistrate vedeți în prezentarea de mai jos.

Rezultatele numărării rapide a voturilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova realizată de M0 Promo-LEX în baza proceselor verbale colectate de la BESV confirmă rezultatele preliminare stabilite de CEC, încadrându-se în marja de eroare de +/-1.8% a eșantionului.

Misiunea de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020,

este desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, al Departamentului Buna Guvernare al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Monitorizarea alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020”, precum și al Consiliului Europei prin proiectul „Suport pentru observarea civică a alegerilor prezidențiale din 2020 în secțiile de votare create în străinătate”. Componenta „Discursul instigator la ură” este susținută de către Departamentul justiție și drepturile omului al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova – etapa a IV-a”.

În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română.

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

Misiunea de Observare Promo-LEX prezintă ultimele date din ziua Alegerilor Prezidențiale din 1 (15)

noiembrie 2020

#observatorPromoLEX

Misiunea de Observare Promo-LEX prezintă
ultimele date din ziua turului II al Alegerilor
Prezidențiale din Republica Moldova

Ora 22:00

15 noiembrie 2020

Ora: 22:00

*Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 constată că din **totalul de 574 de semnalări raportate** de către observatorii Promo-LEX până la 22:00, de către echipa centrală a Misiunii Promo-LEX **au fost prelucrate și calificate drept incidente 403**, dintre care în **prezentul comunicat** sunt incluse **76**.*

*Pentru turul întâi al alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020 MO Promo-LEX, la 22.00 erau constatate **520 de semnalări**, dintre care de către echipa centrală a Misiunii Promo-LEX **au fost prelucrate 439**, iar în **comunicatul** de la 22.00 erau incluse **73 de incidente**.*

Ultimele detalii privind desfășurarea scrutinului:

Misiunea Promo-LEX de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 constată,

Înteruperea procesului de filmare a operațiunilor electorale privind deschiderea secției de votare sau a procedurilor de numărare a buletinelor de vot – 7 cazuri.

- **SV 1/100 Chișinău, Buiucani.** La ora 21.05 camera video este funcțională dar nu este pornită. Membrii SV nu știau cum sa o conecteze. Problema s-a rezolvat.
- **SV 1/192 Chișinău, Râșcani.** Camera are defecțiune tehnică și nu înregistrează procesul de numărare a voturilor. Defecțiunea este de la deschidere și nu s-au luat măsuri pentru rezolvarea problemei.
- **SV 32/15, Ștefan Vodă, Feștelita.** Din motive tehnice, nu este posibil de efectuat filmarea procesului de numărare a voturilor. Președintele BESV a declarat că camera nu se conectează și a luat decizia ca procesul de numărare a buletinelor de vot să fie filmat pe telefonul mobil al unui membru de birou.
- **SV 32/21, Ștefan Vodă, Popeasca.** O parte din buletinele de vot nu sunt amplasate în vizorul camerei de filmare, iar procesul de anulare a buletinelor de vot nu este filmat.
- **SV 1/51 Chișinău, Botanica.** Camera de înregistrare video nu a fost întoarsă spre masa unde se numărau voturile.
- **SV 37/3 Regiunea transnistreana, Anenii Noi.** Camera video a fost oprită la numărarea votului. OTS a făcut observație la președintele BESV și a pornit-o.
- **SV 01/180, Chișinău, Ciocana.** Camera video a lucrat cu întreruperi pe parcursul înregistrării procedurilor de numărare a voturilor. Președintele BESV a comunicat că ar fi o defecțiune a camerei.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta secției de votare sau în raza de 100 m – 7 cazuri

- **SV 37/25 Regiunea transnistreană, Dubăsari, Cocieri.** Președintele r. Dubăsari, Grigore Filipov a venit în incinta SV cu un document, în prealabil pregătit, și a cerut reprezentantului cu drept de vot consultativ al unui candidat din SV să semneze o contestație în adresa BESV. Motivul invocat în contestație este lucrul lent al operatorilor. După ce a semnat reprezentantul l-a sunat pe Grigore Filipov și s-a revoltat că a pus-o într-o situație penibilă fata de membrii BESV în condițiile în care se lucrează la maxim numărul alegătorilor care au votat la moment fiind dublu față de alegerile din turul întâi.
- **SV 37/24 Regiunea transnistreană, Dubăsari, Cocieri**
- Președintele r. Dubăsari, Grigore Filipov a venit în incinta SV cu un document, în prealabil pregătit, și a cerut reprezentantului cu drept de vot consultativ al unui candidat din SV să semneze o contestație în adresa BESV. Motivul invocat în sesizare este lucrul lent al operatorilor.
- **SV 25/012 Orhei, Orhei.** În preajma SV o doamnă și un domn stau afara de mai bine de o oră. Se știe că doamna este funcționar de la primărie. Observatorul a chemat și poliția dar ei încă tot stau în fața SV.
- **SV 1/96 Chișinău, Buiucani.** O persoana neidentificată a intrat în SV s-a apropiat de observatorii acreditați din partea unui concurent și le-a comunicat să atragă atenția la numărare. Aceasta le-a spus că dacă ștampila este îndreptată spre patrulaterul candidatului, să pună votul în susținerea lui.
- **SV 07/027, Cahul, Burlăceni.** Observatorul din partea unui concurent a fost prezent în incinta SV pe parcursul întregii zile fără acreditarea necesară. Președintele BESV a motivat că se cunosc și prin urmare nu au verificat acreditarea observatorului.
- **SV 1/216 Chișinău, Râșcani.** În SV se află o persoană neautorizată- paznicul clădirii. Președintele SV nu a avut pretenții.

- **SV 1/218, Chișinău, Rîșcani.** La ora 22, în SV sunt prezente persoane neautorizate (dereticătoarea, paznicul, portiera).

Zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor în perimetrul de 100 m al secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 4 cazuri.

- **SV 37/26 Regiunea transnistreană, Dubăsari, Coșnița.** Din discuția observatorului cu alegători din regiunea transnistreana, la piața agricolă s. Cocieri, precum și pe traseele Doroțkaia – Grigoriopol și Coșnița – Dubasari (în s. Derjinsk) în autoturisme de tip bus la prezentarea fișei de însoțire cu ștampila votat alegătorii sunt remunerați prin diferite valute, valoarea totală 400 lei.
- **SV 11/15, Cimișlia, Batîr.** Un membru BESV, Acălugăriței Tatiana, desemnat de un concurent, a cărei masă era cea mai aproape de cabina de vot, a fost observată discutând cu anumiți alegători înainte ca aceștia să intre în cabina de vot. Aceasta a fost auzită de către observator cu următoarele declarații: „Nu uita că vineri mergem cu mașina din sat la spital în oraș, pentru radiografie și asta este din contul meu.” Fiica doamnei este observatoare desemnată de un candidat. Președintele BESV nu era în incinta SV în timpul incidentului.
- **SV 15/005 Dubăsari, Coșnița.** Statulat Sergiu, reprezentant/observator al unui candidat, a promis alegătorilor recompense bănești în valoare de 400MDL. Acesta era întrebat de alegători când vor primi banii. El le spunea că după orele 12 îi va găsi prin mahala. Când s-a întunecat afară, alegătorii au început a primi recompensele bănești. Președintele BESV este reprezentant al unui concurent și nu a reacționat.
- **Regiunea Transnistreană, Hagimus.** Persoanele din Regiunea Transnistreană care doreau să meargă la vot se

înregistrau pe o listă pentru a fi transportați. Alegătorii erau îndemnați să îl voteze pe un candidat (persoanele în etate primeau numele candidatului scris pe hârtie). Potrivit informației primite de către observator, în urma votării alegătorii au fost remunerați cu câte 200 ruble.

Transportarea organizată a alegătorilor (autocare, microbuze sau alte unități de transport care în mod normal nu ar avea ce căuta în preajmă) – 3 cazuri.

- **SV 37/31 Regiunea transnistreană, Dubăsari, Ustia.** Autoturismul marca Hyundai cu nr. E892BE transporta organizat alegătorii din regiunea transnistreană (7 locuri). Polițistul a confirmat observatorului Promo-LEX că potrivit înregistrărilor postului vamal autoturismul a traversat postul vamal intern cel puțin 3 ori. Poliția a întocmit proces verbal pe acest caz.
- **SV 37/26 Regiunea transnistreană, Dubăsari, Coșnița.** Din discuția OTS cu alegători din regiunea transnistreana (prieteni) s-a aflat că la Dubăsari sunt 3 autobuze care așteaptă alegători pentru a fi aduși să-și exercite dreptul la vot. În context Președintele r. Dubăsari, Grigore Filipov a insistat ca membrii BESV să solicite prelungirea procesului de vot cu 2 ore.
- **SV 37/13, Regiunea Transnistreană, Căușeni.** Un microbuz cu numărul de înmatriculare T 194 0C, a fost observat cu transporta la SV cca. 7 – 8 persoane (preponderent tineri).

Acte de violență sau intimidări ale alegătorilor, sau altor persoane – 3 cazuri.

- **SV 33/27, Taraclia, Valea Perjei.** La întoarcerea în SV, membrii BESV au declarat că au fost intimidați de 2 persoane necunoscute, care se deplasau într-o Skoda alba (nr. parțial de înmatriculare 425) în timp ce se deplasau cu urna mobila prin localitate. Astfel, 2

persoane necunoscute (nu din localitate), observând cum unul din membrii BESV ajuta o persoană în etate să introducă buletinul de vot în urna mobilă, au început să filmeze procesul de votare la domiciliu, cu acuzarea membrilor BESV de falsificare a alegerilor. Aceștia au urmărit cu autoturismul timp de circa 5 minute activitatea membrilor BESV, după care au plecat. Totuși, periodic, aceștia sunt observați în preajma SV.

- **SV 1 /266 Chișinău, Vadul lui Vodă.** Două persoane au intrat în SV fiind în stare de ebrietate. O persoană nu avea reședința/ domiciliu în raza SV, fiind din altă localitate. Președintele BESV i-a explicat procedura, cum ar putea vota legitim. La ieșirea din SV s-au întâlnit cu niște cunoscuți, cu care au început o ceartă care s-a transformat ulterior în bătaie. Președintele BESV a anunțat poliția.
- **SV 1/199 Chișinău, Râșcani.** La ora 17.50 două persoane, care s-au prezentat ca observator național și altul ca vice-pretor a sectorului Râșcani, fără a intra în secția de votare, au discutat cu reprezentantul cu drept de vot consultativ din partea unui concurent. Ulterior, persoanele respective s-au arătat indignate de faptul că urna mobilă nu s-a pornit de la secția de votare la „ora convenită” (ora 15.00), solicitând să discute cu președintele BESV. Președintele BESV hotărâse ca urna mobilă să pornească după ora 18:00, având înregistrate 6 cereri de votare la locul aflării. S-a iscat un conflict între persoanele date și președintele BESV, ultimul fiind intimidat de persoanele respective. A intervenit un jurnalist, după care persoanele menționate au părăsit proximitatea secției de votare.

Prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza secției de votare (100 metri de la localul secției) – 1 caz.

- **SV 01/276, Chișinău, Bubuieci.** În raza de cca 80 m de la

SV sunt amplasate pliante electorale A4 ale unui Din spusele membrilor BESV acest afișaj nu a fost observat dimineață, totuși nu cunosc când sau de către cine a fost pus afișajul electoral.

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (suspendarea funcționării; situații când SIAS Alegeri indică faptul că alegătorul a votat, iar acesta susține că nu a votat) – 7 cazuri.

- **SV 37/11 Regiunea transnistreană, Anenii Noi, Varnița.** În cazul unui alegător, SIAS Alegeri a arătat că dânsul deja votase. Deși în fișa de însoțire a buletinului de identitate a alegătorului nu era ștampila "Turul II alegeri prezidențiale" alegătorului nu i s-a permis votarea
- **SV 35/3, Ungheni.** La ora 19:10, unui alegător i s-a interzis să voteze, din motiv că s-a constatat că persoana a votat în SV din mun. Chișinău la Spitalul Republican. În fișa de însoțire a actului de identitate nu era aplicată ștampila precum că a votat. La 19:40, după implicarea CEC, cazul respectiv a fost documentat, concluzionându-se că s-a produs o eroare. Alegătorul a avut posibilitatea să voteze.
- **SV 36/18, UTAG, Ceadâr Lunga.** La ora 18:35, unui alegător i s-a interzis să voteze din motiv că în SIAS Alegeri figura precum că acesta și-ar fi exercitat dreptul la vot în Federația Rusă, Lipețk. La verificarea actelor de identitate ale alegătorului, nu a fost identificată ștampila precum că a votat. Membrii BESV au întocmit un act de constatare, au discutat cu organele electorale superioare, și într-un final au refuzat să permită alegătorului să voteze.
- **V 18/026 Florești, Cunicea.** De la deschiderea SV până la 20:55 au fost alegători care au votat și erau incluși în listele electorale dar în SIAS erau arondați în altă SV. Numărul acestora au fost aproximativ 22. Observatorul a

semnalat problema dar președintele a permis acestora să voteze.

- **SV 01/098, Chișinău, Buiucani.** În intervalul 7:10 – 7:30 SIAS Alegeri nu a funcționat datorită lipsei conexiunii la internet.
- **SV 01/274, Chișinău, Băcioi.** Din spusele Președintelui BESV, în intervalul 15.00 – 16:00 programul SIAS Alegeri nu a funcționat dat fiind faptul că nu au avut conexiune la internet (prestat de către Moldtelecom). Operatorii au notat informația pe hârtie, iar ulterior au introdus-o în program.
- **SV 06/011, Briceni, Bogdănești.** Din spusele Președintelui BESV, în intervalul 15.00 – 16:00 programul SIAS Alegeri nu a funcționat dat fiind faptul că nu au avut conexiune la internet (prestat de către Moldtelecom). Operatorii au notat informația pe hârtie, iar ulterior au introdus-o în program.

Deficiențe în listele electorale (discrepanțe dintre adrese; alegători decedați; semnături în locul altor persoane) – 1 caz.

- **SV 1/297 Chișinău, Trușeni.** La 18.05 un alegător în lista electorală figurează pe altă adresă- unde nu a domiciliat. Președintele BESV a inclus alegătorul în lista suplimentară.

Fotografierea buletinelor de vot, alte încălcări ale secretului votului (prezentarea buletinului cu votul exprimat, amplasarea defectuoasă a cabinelor de vot ce permit vizualizarea opțiunii alegătorului etc.) – 15 cazuri.

- **SV 23/031 Nisporeni, Seliște.** O alegătoare a fotografiat buletinul de vot cu bliț, La atenționarea observatorilor, aceasta din urmă a șters poza.
- **SV 37/21 Regiunea transnistreană, Căușeni, Hagimus.** Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Poza a fost ștersă.

- **SV 4/25 Anenii Noi, Hîrbovăț.** O alegătoare și-a fotografiat buletinul de vot. Poza nu a fost ștearsă.
- **SV 13/5, Dondușeni, Baraboi.** Un alegător a intenționat să fotografieze buletinul de vot. La intervenția președintelui BESV însă, tentativa acestuia a eșuat.
- **SV 33/1, Taraclia.** La ora 19:37, un alegător a fotografiat buletinul de vot. Președintele BESV a solicitat să prezinte telefonul și să șteargă fotografia.
- **SV 12/9 Criuleni, Boșcana, Mardareuca.** Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Poza nu a fost ștearsă.
- **SV 1/154 Chișinău, Râșcani.** O alegătoare fotografiat buletinul de vot. La rugămintea președintelui BESV de a șterge poza, se opunea argumentând ca are nevoie să o arate la prieteni. Într-un final, poza a fost ștearsă.
- **SV 1/130 Chișinău, Centru.** La 16.10 alegătorul a fotografiat buletinul de vot. Președintele BESV nu a întreprins nimic.
- **SV 1/100 Chișinău, Buiucani.** La 18.20 un alegător a fotografiat buletinul de vot. Președintele BESV nu întreprinde nimic.
- **SV 1/56 Chișinău, Botanica.** La ora 18.29 un alegător a fotografiat buletinul de vot. La rugămintea președintelui SV să șteargă poza, persoana a refuzat, dar după o discuție de ~2 min, poza a fost ștearsă.
- **SV 1/241 Chișinău, Râșcani.** La ora 20.05 un alegător a fotografiat buletinul de vot. În prezența observatorilor și președintelui fotografia a fost ștearsă.
- **SV 1/91 Chișinău, Buiucani.** La ora 20.29 în cabina de vot alegătorul a pornit un apel video prin care posibil a demonstrat pentru cine și-a dat votul.
- **SV 37/21, Regiunea Transnistreană.** Au fost înregistrate două cazuri de fotografiere a buletinului de vot. Președintele BESV a fost anunțat, de către observatorul unui candidat, totuși poza nu a fost ștearsă, alegătorii au părăsit SV.
- **SV 01/276, Chișinău, Bubuieci.** Cabinele de vot în

incinta SV au fost amplasate incorect, fiind instalate lateral. Președintele BESV dar și alți alegători care se apropiau la 1,5 m puteau observa cu cine a votat alegătorul, astfel încălcându-se secretul votului.

- **SV 07/027, Cahul, Burlăceni.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot în moment ce copilul acestuia aplica ștampila Votat. Membrii BESV au solicitat alegătorului să șteargă poza, totuși alegătorul nu s-a conformat și a părăsit SV.

Nerespectarea măsurilor de protecție și prevenire COVID -19 – 1 caz.

- **SV 06/018, Briceni, Corjeuți.** Membrii BESV nu respectă măsurile de protecție împotriva Covid -19 (nu folosesc mănuși și viziere).

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale/ ruperea/ deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 2 cazuri.

- **SV 06/018, Briceni, Corjeuți.** Una dintre cele trei urne de vot staționare nu a fost sigilată. Membrii BESV au menționat că nu aveau numărul necesar de sigilii.
- **SV 01/098, Chișinău, Buiucani.** La urnele de vot au fost aplicate doar câte 3 sigilii. Președintele BESV a motivat că a utilizat toate sigiliile primite de la CEC.

Deconectări energie electrică – 1 caz.

- **SV 37/30 Regiunea transnistreană, Dubăsari, Molovata Nouă.** Pe parcursul zilei a fost deconectata energia electrică de 3 ori pe durate mici 3-5 minute. Procesul nu a fost stopat.

Aspecte problematice în procesul de numărare a voturilor – 3 cazuri.

- **SV 7/8 Cahul, Cahul.** La ora 19:35 membrii BESV au început anularea buletinelor de vot neutilizate.
- **SV 25/45, Orhei, Mălăiești.** În timp ce se numără voturile, s-a stins lumina în jurul orei 21:50. Nu e clar care este cauza.
- **SV 37/3 Regiunea transnistreana, Anenii Noi.** Numărarea nu a fost conform procedurii, nu s-a prezentat fiecare buletin în parte. Voturile au fost numărate și anunțate totalurile.

Aspecte problematice ale votării cu urna mobilă – 7 cazuri.

- **SV 15/005 Dubăsari, Coșnița.** La votarea cu urna mobilă, cel puțin 2 alegători au spus că votase la SV chiar dacă ei inițial au solicitat urna mobilă. Președintele spune că nu cunoaște despre aceasta. Informația a fost comunicată de către locuitori.
- **SV 15/014, Dubăsari, Ustia.** Din discuție cu unii alegători din satul Ustia, care sunt internați la spitalul raional Criuleni secția COVID, aceștia nu au avut posibilitatea de a vota cu urna mobilă din cauza că medicii le-au interzis cu mențiunea că nici un fel de urnă mobilă în cadrul secției de COVID nu va fi.
- **SV 9/8 Călărași.** Urna mobilă a ajuns în secția de votare la 21:15.
- **SV 1/142 Chișinău,** În cadrul votării cu urna mobilă, o alegătoare a spus că deja a votat la secția de votare și că nu a depus nici o cerere pentru votarea la locul aflării. Cererea pentru votare la locul aflării a fost depusă de asistentul social. La ora 20.00, BESV a întocmit un act de constatare.
- **SV 1/142 Chișinău, Centru.** În ziua precedentă zilei alegerilor atât asistentul social (ora 12:10), cât și o persoană care s-a prezentat ca nepoată și a prezentat o legitimație a unei organizații pe lângă Președintele Republicii Moldova (ora 17.10), au depus câte două cereri de votare la locul aflării pentru aceleași

persoane. Inițial, toate cererile au fost acceptate, ulterior fiind identificată dublarea acestora, ultimele cereri depuse au fost anulate. La ora 20.00, BESV a întocmit un act de constatare prin care s-a constatat că semnăturile aplicate pe cererile de votare la locul aflării sunt diferite, și respectiv au fost falsificate.

- **SV 1/213 Chișinău, Râșcani.** O alegătoare a venit la secția de votare și a aflat de la membrii BESV, că aceștia i-au anulat cererea de votare la locul aflării, din motivul ca cererea nu era completată corect sau nu coincideau semnăturile. Ulterior s-a aflat că cererea a fost depusă de un agitator electoral. În total au fost anulate cel puțin 15 cereri din 30, din motivul ca persoanele nu solicitaseră votarea cu urna mobilă sau nu coincidea scrisul cererii cu semnătura depusă, sau că reprezentanții unui concurent au scris cererea de votare la locul aflării. Pe faptul anulării cererilor de votare la locul aflării a fost întocmită o hotărâre sau un proces verbal.
- **SV 36/024, UTA Găgăuzia, Vulcănești.** Doi alegători (soț și soție) au solicitat să voteze la locul aflării. Soția a solicitat buletinul de vot pentru ea și pentru soț argumentând că acesta este într-o altă cameră. Soția a votat pentru ambii. La întoarcerea în SV, operatorii au introdus datele în SIAS Alegeri și au depistat că soțul deja votase. Ultimul aflându-se internat în spital la Chișinău. Membrii BESV au scris o explicație, poliția a fost chemată la SV.

Altele – 4 cazuri

- **SV 35/9, Ungheni.** La ora 19:40, membrii BESV au identificat o alegătoare care a avut tentativa de a vota repetat cu buletinul de identitate a sorei. Dumneaei a fost recunoscută de membrii BESV, chiar dacă și-s schimbat vestimentația și purta masca de protecție. I-a fost interzis să voteze, cu solicitarea de a părăsi SV.

Ulterior, Președintele BESV a sesizat poliția în privința acestui caz.

- **SV 32/33, Ștefan Vodă, Volintiri.** La momentul când au plecat cu urna de vot mobilă, membrii BESV au luat cu ei una din ștampilele VOTAT (de la o cabină de vot). După reîntoarcere, la ora 20:20, ștampila nu a fost reîntoarsă la cabina de vot.
- **SV 07/019, Cahul, Andrușul de Sus.** Prelungitorul care alimenta camera video a ars și din această cauză s-a deconectat lumina. În acest interval s-a deconectat lumina în SV și respectiv procesul de votare a fost întrerupt pe 5 minute.
- **SV 33/032, Taraclia, Vinogradovca.** În SV lipște cabina pentru persoanele cu dizabilități.

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020 desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, al Departamentului Buna Guvernare al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Monitorizarea alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020”, precum și al Consiliului Europei prin proiectul „Suport pentru observarea civică a alegerilor prezidențiale din 2020 în secțiile de votare create în străinătate”. Componenta „Discursul instigator la ură” este susținută de către Departamentul justiție și drepturile omului al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova – etapa a IV-a”.

Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română

și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română.

Pentru mai multe informații, contactați: Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX GSM: 069 26 96 84; E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

---

**Misiunea de Observare a
Alegerilor pentru funcția de
Președinte al Republicii
Moldova din 1 (15) noiembrie
2020 | Noi detalii privind
desfășurarea scrutinului.
19.00**

#observatorPromoLEX

Misiunea de Observare a Alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020

NOI DETALII PRIVIND DESFĂȘURAREA SCRUTINULUI

Ora 19:00

15 noiembrie 2020

Ora: 19:00

*Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 constată că din **totalul de 543 de semnalări raportate** de către observatorii Promo-LEX până la 19:00, de către echipa centrală a Misiunii Promo-LEX **au fost prelucrate 327**, dintre care în **prezentul comunicat sunt incluse 168 de incidente.***

*Pentru turul întâi al alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020 MO Promo-LEX, la 19.00 erau constatate **446 de semnalări**, dintre care de către echipa centrală a Misiunii Promo-LEX **au fost prelucrate 366**, iar în **comunicatul de la 19.00 erau incluse 170 de incidente.***

Noi detalii privind desfășurarea scrutinului:

Misiunea Promo-LEX de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 constată,

Intimidarea observatorilor sau obstrucționarea procesului de observare liberă în secția de votare– 8 cazuri.

- **SV 2/42, Bălți, Bălți.** Solicitat de 2 ori (12:15 și 15:15) președintele BESV nu a oferit observatorului numărul alegătorilor care au participat la votare pe motiv că nu are acest drept.
- **SV 18/061, Florești, Ștefănești.** Observatorului i s-a interzis să facă fotografiile în SV.
- **SV 1/87 Chișinău, Buiucani.** Președintele BESV a făcut observație observatorului Promo- LEX că „prea mult scrie”. La ora 14.52 la întrebarea adresată președintelui BESV despre cum a fost soluționată problema când un alegător a identificat că în lista electorală deja semnase cineva, Președintele a răspuns că a fost soluționată și gata.
- **SV 1/218 Chișinău, Râșcani.** Observatorul unui concurent intimidează în mod frecvent observatorul Promo-LEX, întrebându-l de ce nu raportează nimic.
- **SV 1/ 116 Chișinău, Centru.** Observatori internaționali au dorit să fotografieze SV, președintele și încă câțiva membrii nu le-a permis motivând ca nu doresc să apară în poză.
- **SV 27/25, Rîșcani, Hiliuți.** La orele 16:45, un echipaj al poliției a solicitat observatorului Promo-LEX detalii despre transportarea organizată a alegătorilor (raportată de acesta în prima jumătate a zilei), intenționând să completeze un proces-verbal. Observatorul i-a informat ca urmează a fi depusă o solicitare oficială către Asociația Promo-LEX. În rezultat, reprezentanții forțelor de ordine au solicitat, în formă verbală, prezența OTS, la 17.11.2020, la IP Rîșcani, la ora 09:00.
- **SV 06/004, Briceni, Lipcani.** Pe marginea cazului de fotografiere a buletinului de vot în SV, Poliția a fost chemată la SV. Reprezentanții poliției susțin că solicitarea a venit din partea Promo-LEX, cerându-i

explicații.

- **SV 06/026, Briceni, Halahora de Sus.** Pe marginea cazului de încălcare a procedurilor legale de sigilare a urnelor de vot a fost solicitată intervenția Poliției. Reprezentanții poliției susțin că solicitarea a venit din partea Promo-LEX, fapt incorect.

Limitarea temporară a accesului la TV și internet în rețeaua Moldtelecom, după ora 19.00, în următoarele regiuni ale țării – mun. Chișinău, mun. Bălți, Nisporeni, Anenii Noi, Criuleni, Ștefan Vodă, Căușeni, Strășeni.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta secției de votare sau în raza de 100 m – 7 cazuri

- **SV 37/04 și 37/05, Regiunea transnistreană, Anenii Noi, Calfa.** La ambele SV a venit deputatul din partea PPPDA Chiril Moțpan, a discutat cu membrii BESV și ulterior a părăsit SV.
- **SV 07/048, Cahul, Lucești.** În incinta SV se află o persoană care se prezenta drept observator. Cu toate acestea nu avea legitimație motivând că ar fi uzitat-o acasă.
- **SV 25/037, Orhei, Isacova.** În raza de 100 m de la Secția de votare activează magazinul social pe roți Merișor.
- **SV 18/016, Florești, Ciutulești.** O persoană a stat în secția de votare cca. 15 minute fără careva atribuții, apoi s-a îndreptat într-o cameră auxiliară SV.
- **SV 1/232 Chișinău, Râșcani.** O persoană cu vârsta cuprinsă între 30-40 de ani, de cel puțin 3 ori a însoțit mai mulți alegători (50+ ani) la secția de votare. A fost anunțat președintele BESV care a discutat cu persoana dată, după care nu a mai fost văzut la SV.
- **SV 33/16, Taraclia, Aluatu.** Un alegător a stat în incinta SV în preajma unui operator aproximativ 30 de minute. Președintele BESV nu a făcut careva observații.
- **SV 07/063, Cahul, Zîrnești.** Polițistul a fost observat

la distanța de 10 – 15 m de la SV, în automobil. În urma sesizării, Președinta BESV i-a comunicat polițistului să își schimbe locul de parcare.

Zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor în perimetrul de 100 m al secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 5 cazuri.

- **SV 9/7 Călărași, Călărași.** La ora 13.30, în afara SV în jur de 10 persoane vorbeau între ei că alegătorii care vor demonstra că a votat pentru un concurent vor primi un "cupon" cu care vor putea consuma băuturi alcoolice în suma de 200 lei de la barul din centrul localității.
- **SV 1/213 Chișinău, Rîșcani.** La 12.45 doi alegători au anunțat operatorii SIAS Alegeri că au fost trimiși să voteze. La întrebarea observatorului despre cine i-a trimis la SV, alegătorii au spus că au fost trimiși de niște persoane în veste roșii.
- **SV 1/325, Rusia, Moscova.** Au fost zvonuri precum că în perimetrul SV, există grupuri de persoane care votează în schimbul unei recompense bănești. Până la momentul raportării observatorul nu probeze zvonurile respective.
- **SV 37/29 Regiunea transnistreană, Dubăsari, Doroțcaia.** După ce au votat, 4 alegătoare însoțite de un domn, au mers în spatele SV unde era parcat autovehiculul Seat albastru, cu nr. de înmatriculare E 614BH. Domnul a scos din portmoneu o bancnotă nu a fost posibil de identificat valoarea acesteia și a transmis-o unei doamne. Celorlalte doamne la fel li s-a transmis ceva, nu a fost posibil de identificat. Doamnele au plecat cu mașina menționată. Incidentul a fost observat și de alți observatori.
- **SV 37/31 Regiunea transnistreană, Dubăsari, Ustia.** Întâmplător observatorul Promo-LEX a ascultat o conversație între polițiștii responsabili de ordinea publică în preajma SV, precum că un alegător le povestea

despre coruperea alegătorilor care are lor la Autogara din or. Dubăsari, unde cineva înregistrează o listă, prin care alegătorii sunt motivați să participe la procesul de vot și să voteze un concurent. Ulterior la prezentarea buletinului de identitate cu aplicarea ștampilei "Alegeri Prezidențiale Turul II" pe fișa de însoțire primesc recompensă 200 MDL.

Transportarea organizată a alegătorilor (autocare, microbuze sau alte unități de transport care în mod normal nu ar avea ce căuta în preajmă) – 9 cazuri.

- **SV 15/006 Dubăsari, Doroțcaia.** La secția de votare destinată pentru alegătorii din regiunea transnistreană are loc transportarea organizată a alegătorilor. De dimineață până la orele 9.00 un microbuz cu numere de înmatriculare transnistrene АГ3 752 a transportat de 2 ori alegătorii, circa 7 persoane. La orele 9.00 și 14.20 un Volkswagen de culoare galbenă cu nr. de înmatriculare moldovenești MHQ 752 la fel a transportat alegători.
- **SV 18/026 Florești, Cunicea.** În localitate sunt 2 secții de vot, sunt persoane care vin la SV și nu se regăsesc în listele SIAS alegeri și nici în listele electorale de bază. După ce persoanele în etate nu se regăsesc în liste, observatorul din partea unui concurent le propune ajutor ca aceștia să fie transportați la altă SV. Alegătorii sunt transportați cu mașina observatorului, LADA 2104 nr. de înmatriculare CZL 063, de cel puțin 5 ori pe parcursul zilei. Președintele BESV a spus că persoanele au nevoie de ajutor pentru că sunt în vârstă.
- **SV 37/28 Regiunea transnistreană, Dubăsari, Doroțcaia.** Alegătorii din regiunea transnistreană sunt aduși în mod organizat câte 5-6 persoane cu automobilul VW B 081BM de culoare gri. Automobilul a fost observat de 2 ori.
- **SV 9/35 Călărași, Sadova.** În continuare automobilul de model Audi QMK 322 efectuează transportarea organizată a alegătorilor. Suplimentar, la orele 15:00 a fost

observat un alt automobil de model Toyota AGZ 330 care a transportat 3 persoane.

- **SV 36/8, UTAG, Comrat.** Pe parcursul zilei, de repetate ori, a fost observată o mașină roșie care transporta alegători la SV. Ultima dată, OTS menționează că această mașină a fost utilizată de membrii BESV pentru transportarea urnei mobile. Urna mobilă a fost însoțită de un observator din partea unui concurent. OTS confirmă că a observat această mașină și în primul tur. Președintele BESV a explicat că această mașină este taxi.
- **SV 9/044, Călărași, Țibirica.** Alegătorii sunt aduși la SV în mod organizat cu automobilul de marca Mercedes Sprinter număr de înmatriculare AAH 062. Automobilul a fost observat de două ori de la începutul votării. Automobilul aparține primăriei satului Țibirica și are capacitate de transport cca. 15 pasageri.
- **SV 12/008, Criuleni, Bălțata.** Observatorul Promo-LEX a fost informat că au a fost observată transportarea organizată a alegătorilor. Patru autovehicule au fost observate cum duceau alegătorii regulat (de cca. patru ori la un interval de 30 min). Președintele BESV nu a întreprins careva acțiuni.
- **SV 37/38 și 37/39, Regiunea Transnistreană.** Autoturism Mazda de culoare verde, cu număr de înmatriculare T 711 MK, a fost observat cum aduce organizat cca. 3 alegători. Autoturismul a fost observat de trei ori. Un membru BESV s-a autosesizat și a sunat la Poliție. La fața locului a fost întocmit un proces-verbal conducătorului auto care nu avea la sine permisul de conducere.
- **SV 37/37 și 37/39, Regiunea Transnistreană.** Alegătorii au fost aduși în mod organizat la SV cu un autoturism marca Toyota, culoare roșie, cu nr. de înmatriculare P 553 CX. Autoturismul a fost observat că aduce alegători de cca. trei ori.

Obstrucționarea accesului pentru alegători și transportul organizat la secțiile de votare pentru regiunea transnistreană – 1 caz.

- **Regiunea Transnistreană.** În regiunea punctului de control de la podul Rezina – Rîbnița pe la orele 14.53 aproximativ 10 persoane au încercat să blocheze partea carosabilă. Forțele de ordine au intervenit și au aplanat situația.

Prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza secției de votare (100 metri de la localul secției) – 2 cazuri.

- **SV 4/34 Anenii Noi, Speia.** Pe parcursul zilei pe panoul informativ din ograda SV a fost afișat un pliant în favoarea unui concurent, de către o persoană necunoscută. Acesta a fost depistat și scos de urgență în jurul orelor 14:00. Dimineață în perimetrul de 100 m nu era careva afișe.
- **SV 30/001, Strășeni, Strășeni.** În fața SV, la o distanță de cca. 50 m este amplasat un banner (cu dimensiunea de 2 m x 3 m) cu un candidat.

Agitație electorală sau PR negru în perimetrul de 100 m și/sau în incinta secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 7 cazuri.

- **SV 9/35, Călărași, Sadova.** Pe durata a 5 ore consecutiv în perimetrul de 100m de SV, se află 5 persoane care intrau în discuție cu persoanele care vin la vot, și-i îndeamnă să voteze pentru un concurent.
- **SV 6/4 Briceni, Lipcani.** La ora 15.10, în perimetrul de 200 m de la SV, 3 persoane, un domn și 2 doamne, opreau persoanele care mergeau la SV pentru a-și exercita dreptul la vot, și întrebau pentru cine vor să voteze, după care insistau să voteze pentru un concurent.
- **SV 1/ 349 Republica Federală Germană, Frankfurt pe Main.**

La ora 8.34 un alegător a intrat în SV și a votat cu o pungă pe care a fost lipit o jucărie ce reprezenta un animal.

- **SV 32/21, Ștefan Vodă, Popeasca.** La ora 17:07, un alegător, aflându-se în incinta SV, a exclamat: "Dă Doamne să câștige". Membrii BESV nu i-au făcut observație și nu au comentat situația.
- **SV 32/15, Ștefan Vodă, Feștelita.** La ora 17:50, după ce și-a exprimat opțiunea de vot, un alegător s-a reținut în SV și a făcut agitație electorală în favoarea unui candidat. La solicitarea președintelui BESV, aceasta a refuzat să părăsească SV. În final, situația a fost remediată peste 7 minute, după intervenția forțelor de ordine.
- **SV 06/004, Briceni, Lipcani.** La distanța de cca. 100 m de la secția de votare, o persoană face agitație electorală în favoarea unui candidat. Acțiunile persoanei au continuat pe parcursul unei perioade îndelungate.
- **SV 06/004, Briceni, Lipcani.** La chemare a sosit poliția, precum că au fost sunat de către Promolex precum că cineva a fotografiat buletinul de vot. Observatorul a văzut acest incident, președintele BESV a discutat cu alegătorul și poza a fost ștearsă.

Întreruperea procesului de filmare a operațiunilor electorale privind deschiderea secției de votare sau a procedurilor de numărare a buletinelor de vot – 4 cazuri.

- **SV 06/016, Briceni, Colicăuți.** Camera de filmat nu a fost oprită după finalizarea procesului de deschidere a secției de votare. Membrii BESV nu au întreprins careva măsuri.
- **SV 27/046, Rîșcani, Șumna.** În Secția de votare nr. 46 din localitatea Bulhac, camera video din secția de votare nu au fost deconectată după încheierea operațiunilor privind deschiderea secției de votare.

- **SV 06/040, Briceni, Caracușenii Vechi.** Camera video continuă să filmeze și după încheierea operațiunilor privind deschiderea secției de votare.
- **SV 06/037, Briceni, Tabani.** Camera video nu a fost deconectată, aceasta a funcționat pe parcursul întregii zile, înregistrând și procesul de votare.

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (suspendarea funcționării; situații când SIAS Alegeri indică faptul că alegătorul a votat, iar acesta susține că nu a votat) – 21 cazuri.

- **SV 11/004, Cimișlia, Cimișlia.** SIAS Alegeri a indicat că alegătorul nu își are viza de reședință în raza SV, totuși în buletinul de identitate aceasta era indicată. Președintele BESV a cerut de la alegător declarația scrisă precum că acesta locuiește pe adresa indicată în buletin. Alegătorului i s-a permis să voteze.
- **SV 1/410 România, Cluj.** La ora 7.30 SIAS Alegeri a încetat să funcționeze pe o perioadă de 15 min.
- **SV 1/406 România, București.** La ora 7.30 SIAS Alegeri nu a funcționat timp de 20 min.
- **SV 1/325 Federația Rusă, Moscova.** La ora 8.30 SIAS Alegeri nu a funcționat timp de 15 min.
- **SV 1/339 Federația Rusă, Surgut, Hanti- Mansiisk.** La ora 10.35 SIAS Alegeri nu a funcționat timp de 15 min.
- **SV 1/409, România, Timișoara.** În jurul orei 07:30, SIAS Alegeri nu a funcționat timp de aproximativ 7 minute.
- **SV 1/443, Danemarca, Copenhaga.** În jurul orei 10:55, SIAS Alegeri nu a funcționat timp de aproximativ 5 minute.
- **SV 1/369, Italia, Parma.** În jurul orei 08:15, SIAS Alegeri nu a funcționat timp de aproximativ 7 minute.
- **SV 1/353, Germania, Kassel.** În jurul orei 09:12, SIAS Alegeri nu a funcționat timp de aproximativ 10 minute.
- **SV 1/301 Chișinău, Colonița** La ora 15.35 alegătorul a venit la SV să voteze, doar că în SIAS Alegeri acesta

deja figura ca persoana care a votat, însă în fișa de însoțire nu avea ștampila. Președintele BESV a contactat CEC, după care a fost întocmit act de constatare și alegătorul a votat.

- **SV 1/105 Chișinău, Botanica.** La ora 16.48 un alegător a venit să voteze în secția de votare, de unde în zilele precedente și-a luat certificat cu drept de vot. Președintele nu i-a permis inițial să voteze. Ulterior, din cauză că alegătorul a fost introdus deja în SIAS Alegeri în această secție de votare verificându-se arondarea sa, președintele BESV caută persoana pentru a-l chema să voteze. În final, alegătorul a votat în această secție de votare.
- **SV 12/23 Criuleni, Izbește.** O alegătoare a venit la SV să voteze dar potrivit SIAS Alegeri persoana deja votase. Alegătoarea susține că nu a votat. Președintele nu i-a permis doamnei să voteze.
- **SV 32/15, Ștefan Vodă, Feștelița.** La ora 17:07, Președintele BESV a fost sunat și sesizat de faptul că două persoane, aflate peste hotare, la momentul în care au încercat să voteze, în SIAS Alegeri era indicat că aceștia au votat la adresa de domiciliu din Republica Moldova. Președintele BESV nu a putut explica situația. În rezultat, a fost elaborat un act constatator cu referință la această situație.
- **SV 1/398, Marea Britanie, Manchester.** La 14:55, doi alegători au fost identificați în SIAS Alegeri că au votat în Ștefan Vodă, cu toate că aceștia se află peste hotare. Membrii BESV le-au permis să voteze.
- **SV 1/433, SUA, Denver.** Un alegător și-a schimbat de curând actele de identitate între primul și al doilea tur, nefiind posibilă identificarea acestuia în RSA. În rezultat, alegătorului i s-a permis să voteze în baza declarației pe propria răspundere.
- **SV 1/342, Franța, Strasbourg.** Un operator din cadrul unei SV din Ștefan Vodă, Republica Moldova, a inclus un datele de identitate ale unui alegător eronat, din care

cauză rezulta că un alegător aflat în Strasbourg a votat în Ștefan Vodă. Situația a fost remediată, iar alegătorul a avut posibilitatea să voteze.

- **SV 1/346, Franța, Lyon.** În jurul orei 14:10, SIAS Alegeri nu a funcționat timp de aproximativ 10 minute.
- **SV 1/346, Franța, Lyon.** În jurul orei 15:20, SIAS Alegeri nu a funcționat timp de aproximativ 5 minute.
- **SV 1/379, Italia, Mestre.** În jurul orei 14:17, SIAS Alegeri nu a funcționat timp de aproximativ 20 minute.
- **SV 11/26, Cimișlia, Hîrtop.** La orele 18:00, un alegător s-a prezentat la SV pentru a vota. În SIAS "Alegeri însă era înregistrat că aceasta a votat la un spital din Chișinău, unde aceasta ar fi fost internată până astăzi. Cu toate că alegătorul a declarat că nu a votat, iar potrivit observatorului, operatorul nu a verificat existența ștampilei în fișa de însoțire a buletinului, alegătorului i-a fost interzis să voteze.
- **SV 04/020, Anenii Noi, Delacău.** Începând cu ora 12:00 au fost înregistrate deficiențe în funcționarea Programului SIAS Alegeri (funcționa cu întreruperi). IDNP-urile alegătorilor au fost scrise pe foaie, iar ulterior au fost introduse în program.

Aspecte problematice ale votării cu urna mobilă – 9 cazuri.

- **SV 06/002, Briceni, Briceni.** Observatorul Promo-LEX a fost informat că medicii de familie din Policlinica Briceni au fost chemați de urgență la locul de muncă pentru a elibera certificate care ar permite persoanelor să voteze cu urna mobilă.
- **SV 1/225 Chișinău, Râșcani.** În dimineața zilei alegerilor au fost înregistrate 16 cereri pentru votare la locul aflării. Fiind telefonați, alegătorii au fost confirmate doar 6 cereri. Membrii BESV au decis să meargă doar la alegătorii, a căror cereri au fost confirmate telefonic.
- **SV 1/193 Chișinău, Râșcani.** Asistenta socială a depus

cerere pentru votare la locul aflării, din numele unei persoane. Asistentă socială nu este din raza SV . Președintele BESV a anunțat CEC și Comisia a permis deplasarea urnei mobile la alegător.

- **SV 1/213 Chișinău, Râșcani.** Un asistent social, care ar fi membru al unui partid, a adus în ziua alegerilor cererea de votare la locul aflării unui alegător pentru a vota la domiciliu, fără documente doveditoare.
- **SV 1/224 Chișinău, Râșcani.** Asistentă socială, care ar fi membru sau simpatizat al unui partid, responsabilă de sectorul centru a depus 5 cereri ale alegătorilor pentru votare la locul aflării, fără prezentarea certificatelor medicale.
- **SV 1/223 Chișinău, Râșcani.** La 17.07 fiica unui alegător a solicitat urna mobilă. Cererea nu a fost depusă în timpul prevăzut de lege. Președintele SV întocmește un Proces Verbal împreună cu observatorii ambilor candidați privind faptul ca ei nu sunt împotriva ca urna mobilă să plece către alegător.
- **SV 1/190 Chișinău, Râșcani.** Membrii BESV au plecat cu urna mobilă, având depuse 11 cereri, dar s-a întors cu 12 buletine în urna de vot. 0 alegătoare a depus cerere doar pentru ea. Când urna mobilă a venit la alegătoare, soțul ei a solicitat și el un buletin, acesta aflându-se în carantină. Situația a fost discutată cu președintele BESV, care a motivat că este permis.
- **SV 1/291 Chișinău, Stăuceni.** Urna mobilă a ieșit cu 12 cereri dar s-au întors cu 15 voturi. Președintele BESV a motivat că a mai apărut încă o familie din 3 membri care sunt în carantină.
- **SV 18/055, Florești, Roșietici.** Alegătorii din s. Roșietici Vechi se regăsesc pe listele electorale din s. Roșietici. Respectiv, urna mobilă din s. Roșietici a plecat în satul alăturat.

Deficiențe în listele electorale (discrepanțe dintre adrese; alegători decedați; semnături în locul altor persoane) – 10

cazuri.

- **SV 1/87 Chișinău, Buiucani.** La ora 14.52 un alegător a constatat că în dreptul numelui său, în listele electorale de bază, deja era semnat. La întrebarea adresată președintelui BESV cum a fost soluționată problema dată, Președintele a răspuns că a fost soluționată și gata.
- **SV 1/ 117 Chișinău, Centru.** La ora 15.32. un alegător a observat că în lista electorală, la domiciliul său este înscrisă o persoană necunoscută.
- **SV 1/291 Chișinău, Stăuceni.** La ora 16.12 un alegător a intrat în secția de votare și a anunțat președintele BESV ca pe adresa lui mai este o persoana înscrisă la domiciliu, dar el nu o cunoaște. Fiind în stare de ebrietate, a intrat în conflict cu președintele SV. În timp ce se apropia poliția , persoana a fugit.
- **SV 34/5, Telenеști, Bănești.** Un alegător a semnat eronat în locul altei persoane. Situația respectivă a fost observată la momentul în care s-a apropiat alegătorul în dreptul căruia a fost aplicată semnătura. În baza situației respective, membrii BESV au întocmit act de constatare.
- **SV 11/24, Cimișlia, Gura Galbenei.** Un alegător a identificat că în dreptul său semnase eronat un alt alegător. Membrii BESV au solicitat acestuia să semneze în dreptul alegătorului care a aplicat semnătura eronat.
- **SV 36/19, UTAG, Ceadâr Lunga.** La ora 15:35, un alegător a constatat că în dreptul numelui său a fost aplicată semnătura unui alt alegător. Președintele BESV a încercat să soluționeze problema prin identificarea erorii în liste. Peste 10 minute, dat fiind tergiversarea procesului de verificare și soluționare, alegătorul a plecat fără a vota.
- **SV 11/26, Cimișlia, Hîrtop.** La orele 17:43, membrii BESV au constatat că numărul de alegători înregistrați în RSA la SV corespunzătoare, care au participat la alegeri, nu

corespunde cu numărul de alegători din lista de bază, unde sunt cu 3 alegători mai puțin. Președintele BESV încearcă să găsească cauza.

- **SV 18/055, Florești, Roșietici.** Alegătorii din s. Roșietici Vechi lipsesc în liste electorale și sunt redirecționați către s. Roșietici.
- **SV 18/029, Florești, Ghindești.** Aproximativ 90 de alegători nu se regăsesc în listele electorale. Președintele BESV a comunicat că aceeași problemă a fost și în cadrul Turului I al alegerilor. Alegătorii fiind domiciliați în s. Ghindești, iar ei fiind trecuți în listele electorale ale or. Ghindești.
- **SV 01/261, Chișinău, Sîngera.** Doi de alegători nu se regăseau în listele de bază, au fost redirecționați de către membrii BESV la o altă SV. Ulterior, alegătorii s-au întors și și-au manifestat indignarea față de această situație. Alegătorii au fost incluși în lista electorală suplimentară și li s-a permis să voteze.

Votarea nejustificată în grup (în cabine de vot se află 2 și mai multe persoane) – 4 cazuri.

- **SV 12/11 Criuleni, Corjova.** La orele 13.11 și 13.15 în aceeași cabină de vot au intrat de 2 ori câte 2 persoane. În ambele cazuri persoanele nu aveau nevoie de ajutor. Președintele BESV nu era în SV la momentul incidentului.
- **SV 1/100 Chișinău, Buiucani.** La ora 15.04 două persoane au votat în mod nejustificat în grup.
- **SV 11/15, Cimișlia, Batîr.** Doi alegători au venit împreună la SV și au votat. Doamna a arătat buletinul de vot însoțitorului său. Nimeni din membrii BESV nu au reacționat la situația respectivă.
- **SV 10/41, Căușeni, Taraclia.** În cabina de vot au intrat două persoane pentru a vota, soț și soție. Mai mulți observatori au informat membrii BESV despre caz, însă fără careva rezultate.

Fotografierea buletinelor de vot, alte încălcări ale secretului votului (prezentarea buletinului cu votul exprimat, amplasarea defectuoasă a cabinelor de vot ce permit vizualizarea opțiunii alegătorului etc.) – 42 cazuri.

- **SV 1/216 Chișinău, Râșcani.** Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. La insistența membrilor BESV poza a fost ștearsă.
- **SV 1/154 Chișinău, Ciocana.** Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. La insistența membrilor BESV poza a fost ștearsă.
- **SV 1/194 Chișinău, Râșcani.** Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Președintele nu observat.
- **SV 1/195 Chișinău, Râșcani.** Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Președintele BESV nu observat. Poza nu a fost ștearsă.
- **SV 1/91 Chișinău, Buiucani.** Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Poza a fost ștearsă.
- **SV 1/92 Chișinău, Buiucani.** O alegătoare a fotografiat buletinul de vot. Fotografia a fost ștearsă.
- **SV 32/007, Ștefan Vodă, Berezoaia.** Membru BESV stătea așezat foarte aproape de urna de vot. În acest mod, membrul urmărea alegerea făcută de către fiecare alegător.
- **SV 1/368 Republica Italiană, Reggio Emilia.** La ora 7.12 un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/369 Republica Italiană, Parma.** La ora 7.32 alegătorul a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/369 Republica Italiană, Parma.** La ora 7.36 alegătorul a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/ 137 Chișinău, Centru.** Alegătorul a fotografiat buletinul de vot. După ce a fost anunțat președintele, alegătorul a fost rugat să șteargă poza, el urmând să o facă.
- **SV 1/92 Chișinău, Buiucani.** Alegătorul a fotografiat buletinul de vot. La rugămintea președintelui BESV să șteargă poza, alegătorul a refuzat motivând că are

dreptul să voteze. Doar după ce a fost anunțată poliția alegătorul a șters poza.

- **SV 11/24, Cimișlia, Gura Galbenei.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot. La intervenția președintelui BESV, alegătorul a comunicat că a șters fotografia.
- **SV 1/353, Germania, Kassel.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/369, Italia, Parma.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/353, Germania, Kassel.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/420, Spania, Barcelona.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/369, Italia, Parma.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/397, Marea Britanie, Northampton.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/340, Franța, Paris.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/420, Spania, Barcelona.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/340, Franța, Paris.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/353, Germania, Kassel.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/369, Italia, Parma.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 8/39, Cantemir, Sadîc.** Doi alegători și-au fotografiat buletinul de vot. În ambele cazuri poza a fost ștersă.
- **V18/020 Florești, Cuhureștii de Jos.** O alegătoare a fotografiat buletinul de vot. Membrii BESV au intervenit și doamna a șters poza.
- **SV 18/004 Florești, Florești.** La ora 16:50 un alegător a fotografiat buletinul de vot. Observatorul împreună cu președintele BESV a chemat poliția, care l-a rugat să

șteargă poza. Acesta nu a dorit iar poliția a spus alegătorului să se prezinte mâine la poliție.

- **SV 2/42 Bălți, Bălți.** O alegătoare și-a fotografiat buletinul de vot. Poza nu a fost ștearsă.
- **SV 37/14 Regiunea transnistreană, Căușeni.** Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Poza nu a fost ștearsă, alegătorul a părăsit SV.
- **SV 25/012 Orhei, Orhei.** Un alegător a fotografiat buletinul său de vot. A ieșit din SV fără a șterge poza.
- **SV 25/012 Orhei, Orhei.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot. Președintele BESV nu a reușit să vadă dacă a fost ștearsă poza, deoarece alegătorul reușise să iasă din SV.
- **SV 11/24 Cimișlia, Gura Galbenei.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot. La solicitarea președintelui BESV, aceasta însă a șters fotografia.
- **SV 32/19, Ștefan Vodă, Olănești.** Cabinele de vot sunt amplasate foarte aproape de masa operatorilor, care pot observa ușor pentru cine votează alegătorii. Un alegător a declarat că din cauza că cineva a văzut pentru ce candidat a votat în turul 1, el a fost amenințat.
- **SV 11/24, Cimișlia, Gura Galbenei.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot, neconformându-se solicitării președintelui BESV de a șterge fotografia.
- **SV 1/406, România, București.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/420, Spania, Barcelona.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/377, Italia, Treviso.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/353, Germania, Kassel.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 1/369, Italia, Parma.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 35/35, Ungheni, Costuleni.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot, însă la insistența președintelui BESV – poza a fost ștearsă.

- **SV 35/3, Ungheni.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot, însă la insistența celor prezenți în incinta SV, poza a fost ștearsă.
- **SV 06/037, Briceni, Tabani.** Procesul de dezinfectare a cabinelor de vot, se făcea inclusiv în momentul în care alegătorii își exprimau alegerea, astfel fiind încălcat secretul votului.

Nerespectarea măsurilor de protecție și prevenire COVID -19 – 16 cazuri.

- **SV 1/291 Chișinău, Stăuceni.** În incinta SV au intrat aproximativ 12 persoane, în timp ce SV dispune de doar 5 cabine de vot. Președintele nu reacționează
- **SV 31/006, Șoldănești, Chipeșca.** Nu sunt respectate regulile de protecție împotriva Covid-19 (nu este efectuată termometria, nu se respectă dezinfectarea mâinilor).
- **SV 06/016, Briceni, Colicăuți.** Nu sunt respectate regulile de protecție împotriva Covid-19 (membrii BESV nu poartă măști/viziere).
- **SV 18/052, Florești, Prodănești.** Se admite accesul în SV a unui număr mai mare de alegători decât numărul cabinelor de vot (3).
- **SV 31/019, Șoldănești, Găuzeni.** Nu sunt respectate regulile de protecție împotriva Covid-19. La intrarea în SV nu este efectuată termometria.
- **SV 06/040, Briceni, Caracușeni Vechi.** Nu sunt respectate regulile de protecție împotriva Covid-19 (membrii BESV nu poartă măști/viziere).
- **SV 06/040, Briceni, Caracușeni Vechi.** Nu sunt respectate regulile de protecție împotriva Covid-19 (membrii BESV nu poartă măști/ viziere).
- **SV 18/061, Florești, Ștefănești.** Nu sunt respectate regulile de protecție împotriva Covid-19 (membrii BESV nu poartă măști/măști).
- **SV 18/016, Florești, Ciutulești.** În SV lipsește

registrul în care trebuie înscrise datele/rezultatele termometriei.

- **SV 18/013, Florești, Cașunca.** Se admite accesul în SV a unui număr mai mare de alegători decât numărul cabinelor de vot (4)
- **SV 1/405 Regatul Țărilor de Jos, Haga.** La secția de votare nu a fost efectuată termometria membrilor și observatorilor.
- **SV 32/3, Ștefan Vodă.** În incinta SV au intrat concomitent un număr mare de alegători. Președintele BESV a reușit să facă ordine în mulțime și să disperseze aglomerația.
- **SV 1/ 218 Chișinău, Râșcani.** La 17.35 persoana care se ocupa de termometrie a ieșit. În timp ce lipsea , termometria era efectuată de observatorul unui concurent.
- **SV 6/14, Briceni, Caracușeni Vechi.** Membrii BESV nu poartă viziere.
- **SV 10/41, Căușeni, Taraclia.** În incinta SV a intrat o doamnă fără mască , după care i s-a oferit una de unică folosință, dar aceasta a refuzat să o poarte în pofida faptului că i s-a făcut observație.
- **SV 01/208, Chișinău, Râșcani.** La intrare în SV, în interior, erau prezenți 12 alegători. Măsurile de protecție împotriva Covid-19 nu sunt respectate. Președintele BESV a menționat că nu a observat îmbulzeala creată.

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale/ ruperea/ deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 15 cazuri.

- **SV 06/040, Briceni, Caracușeni Vechi.** Două urne de vot staționare din cele trei care sunt în SV nu au fost sigilate.
- **SV 18/061, Florești, Ștefănești.** Una dintre cele două urne staționare din SV a fost sigilată doar cu două

sigilii. Președintele BESV a spus că nu aveau suficiente sigilii.

- **SV 06/005, Briceni, Lipcani.** Sigiliul de la urna mobilă este aplicat necorespunzător, fapt care permite deschiderea urnei.
- **SV 10/003, Căușeni, Căușeni.** Una dintre urnele de vot staționare nu este sigilată. Aceasta este folosită în calitate de suport pentru urna de vot care se utilizează.
- **SV 13/027, Dondușeni, Țaul.** În SV sunt 3 urne staționare și toate au doar câte 3 sigilii aplicate. Președintele BESV a explicat situația prin faptul că au fost eliberate puține sigilii de la CEC.
- **SV 13/027, Rîșcani, Rîșcani.** Urna mobilă de vot nu este sigilată. Președintele BESV a spus că urna va fi sigilată în momentul plecării din SV.
- **SV 01/268, Chișinău, Vadul lui Vodă.** Urnele staționare nu au fost sigilate conform prevederilor legale. Una dintre urnele de vot are 2 sigilii, iar cealaltă are 3 sigilii.
- **SV 34/036, Telenești, Sărătenii Vechi.** Urnele de vot staționare sunt sigilate doar cu 3 sigilii. Președintele BESV a spus că a primit doar 7 sigilii, câte 3 pentru urne staționare și 1 pentru urna mobilă.
- **SV 27/054, Rîșcani, Zăicani.** Urnele de vot staționare au doar câte 2 sigilii.
- **SV 1/443 Regatul Danemarcei, Copenhaga.** Urna de vot a fost sigilată doar cu 2 sigilii în loc de 4.
- **SV 32/15 Ștefan Vodă, Feștelita.** Urnele staționare au fost sigilate cu 3 sigilii. Președintele BESV spune că nu au fost recepționate suficiente sigilii.
- **SV 6/14, Briceni, Caracușeni Vechi.** Din cele 2 urne de vot staționare existente în incinta SV, a fost sigilată doar una. Președintele BESV a motivat prin faptul că la vot vine puțina lume și nu va avea nevoie de a doua urnă.
- **SV 06/035, Briceni, Slobozia-Șirăuți.** Sigiliul de la

urna mobilă este aplicat necorespunzător, fapt care permite deschiderea urnei.

- **SV 33/006, Taraclia, Taraclia.** Una dintre urnele de vot staționare nu este sigilată. Aceasta este folosită în calitate de suport pentru urna de vot care se utilizează.
- **SV 06/024, Briceni, Grimăncăuți.** Observatorul a observat că un sigiliu a fost rupt. La sesizare, Președintele BESV a menționat că sigiliul s-a rupt accidental.

Deconectări energie electrică – 3 cazuri

- **SV 18/058 Florești, Sanatauca.** La ora 14.38 s-a întrerupt curentul timp de 15 minute. Procesul de vot nu a fost întrerupt deoarece calculatoarele operatorilor erau cu bateria alimentată.
- **SV 37/35 Regiunea transnistreană, Florești, Sănătăuca.** Pe parcursul zilei, orele 14:00 și respectiv 14:19 în SV a fost deconectată energia electrică pe perioada de 5-7 minute fiecare. Procesul de votare nu a fost întrerupt.
- **SV 37/35 Regiunea transnistreană, Florești, Sănătăuca.** Pentru a treia oară la 16: 40 a fost deconectată energia electrică pentru 10 – 15 min. Procesul de vot nu a fost stopat.

Suspendarea nejustificată a activității BESV – 1 caz.

- **SV 1/58, Chișinău, Botanica.** În jurul orei 14, în timpul pauzei de aerisire și dezinfectare a incintei SV, procesul votare s-a stopat pe aproximativ 15 minute.

Altele – 14 cazuri

- **SV 1/218 Chișinău, Râșcani.** Observatorul unui concurent oferă consultații alegătorilor în caz că aceștia au întrebări și se implică în activitatea BESV (distribuie măști, efectuează termometria). Președintele BESV i-a făcut observație observatorului.
- **Mun. Chișinău.** Observatorul Promo-LEX a recepționat un

SMS în care este încurajat să participe la vot. Mesajul a fost semnat ca fiind expediat din partea unui concurent.

- **SV 27/054, Rîșcani, Zăicani.** Președintele BESV nu anunță numărul alegătorilor care au votat până la o oră anumită. Respectiv nici observatorii nu au primit aceste date.
- **SV 06/021, Briceni, Criva.** Ștampilele Votat nu sunt amplasate în cabine de vot, dar sunt ținute în mâini de către membrii BESV, care le eliberează fiecărui alegător. Președintele BESV a spus că este o măsură pentru preveni un eventual furt a ștampilei.
- **SV 1/348 Republica Federală Germană, Berlin.** Din cauză că secția de votare nu a fost dotată pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, iar secția de votare este la etaj, la ora 7.52 membrii BESV au dus la primul etaj o cabină de vot și o urnă ca să creeze condiții pentru votare. După ce a votat, cabina de vot și urna de vot a fost ridicată înapoi în SV.
- **SV 37/6 Regiunea transnistreana, Anenii Noi, Gura Bâcului.** În afara SV s-a iscat o ceartă între alegătorii din regiunea transnistreană nemulțumiți de întrebările jurnaliștilor Radio Europa liberă referitor la suma de bani cu care sunt remunerați și de ce alegătorii nu vorbesc limba de stat. A fost sesizata poliția. Cearta a fost aplanată.
- **SV 1/382, Italia, Breccia.** În cabina de vot a fost identificat un buletin de vot cu opțiunea de vot exprimată. Președintele BESV a aruncat buletinul respectiv în urna de vot.
- **SV 1/349 Frankfurt pe Main.** În urma alertei cu bombă, Președintele BESV 1/349 Frankfurt pe Main a decis suspendarea votării pentru 1 oră, până la 17:35, ora Moldovei. Conform observatorilor, poliția locală a fost informată în mod anonim la telefon despre posibila existență a unei alerte cu bombă în imediata apropiere a SV. Poliția a evacuat zona, intrarea pe teritoriu nu

- este admisă din motive de securitate. Conform estimărilor poliției, va fi necesară 1-1,5 h pentru verificarea vizând explozibilul a întreg perimetrului.
- **SV 1/95 Chișinău, Buiucani.** O alegătoare a dorit să intre în SV fără mască de protecție. A discutat cu președintele SV, motivând ca are dreptul să intre conform unei legi. După intervenția poliției, alegătoarea a scris o cerere, însă nu a votat.
  - **SV 1/213 Chișinău, Râșcani.** O alegătoare cu necesități speciale a venit cu fiica la votare. Alegătoarea a solicitat ca fiica ca meargă cu ea în cabină, ca să o ajute să voteze. Președintele BESV nu i-a permis, motivând că este rudă. El a decis ca persoana să intre în cabină un alegător care deja a votat.
  - **SV 33/2, Taraclia.** La ora 13:20, observatorul unui candidat a fotografiat un cuplu de alegători, cu buletinele de vot, în fața urnei. Membrii BESV nu au comentat incidentul.
  - **SV 06/002, Șoldănești, Cotiujenii Mari.** Membrii BESV au menționat că în SV lipsește registru de înregistrarea a contestațiilor.
  - **SV 06/035, Briceni, Slobozia-Șirăuți.** Unui alegător i s-a refuzat intrarea în SV deoarece el nu avea mască. După ce a plecat din SV, președintele BESV a chemat alegătorul înapoi ca să voteze, acestuia oferindu-i-se o mască din dotare.
  - **SV 01/001, Chișinău, Botanica.** Observatorul Promo-LEX a fost apelat la ora 15:27 de pe nr. 022 802-070, de către un tânăr de 19 ani cu numele Valerii. Observatorul a fost întrebat dacă merge la vot și/sau dacă a fost la votare. Mesajul interlocutorului a fost următorul "...мы не говорим за кого голосовать, но выходите на голосование чтоб было количество..."

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 desfășurată de Asociația Promo-LEX

cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, al Departamentului Buna Guvernare al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Monitorizarea alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020”, precum și al Consiliului Europei prin proiectul „Suport pentru observarea civică a alegerilor prezidențiale din 2020 în secțiile de votare create în străinătate”. Componenta „Discursul instigator la ură” este susținută de către Departamentul justiție și drepturile omului al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova – etapa a IV-a”.

Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română.

Pentru mai multe informații, contactați: Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX GSM: 069 26 96 84; E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

---

Misiunea de Observare a

Alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 | Noi detalii privind desfășurarea scrutinului

#observatorPromoLEX

Misiunea de Observare a Alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020

**NOI DETALII PRIVIND
DESFĂȘURAREA SCRUTINULUI**

Ora 14:00

15 noiembrie 2020

Ora: 14:00

*Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 constată că din **totalul de 337 de semnalări raportate** de către observatorii Promo-LEX până la 14:00, de către echipa centrală a Misiunii Promo-LEX **au fost prelucrate 221**, dintre care în **prezentul comunicat sunt incluse 159 de incidente.***

Pentru turul întâi al alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie

2020 MO Promo-LEX, la 14.00 erau constatate **326 de semnalări**, dintre care de către echipa centrală a Misiunii Promo-LEX **au fost prelucrate 196**, iar în comunicatul de la 14.00 erau incluse **161 de incidente**.

Noi detalii privind desfășurarea scrutinului:

Misiunea Promo-LEX de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 constată,

Intimidarea observatorilor sau obstrucționarea procesului de observare liberă în secția de votare – 3 cazuri.

- **SV 1/196 Chișinău, Rîșcani.** Președintele BESV i-a spus observatorului că nu are voie să facă poze în secția de votare.
- **SV 16/1 Edineț, Edineț.** Observatorul Promo-LEX a fost insultat și muștrat de către președintele BESV. Motivul este raportarea de către observator a unei situații de incident.

- **Brînzeni, Edineț.** La ora 11.45, la Spitalul psihoneurologic din s. Brînzeni a fost interzis accesul pentru observatorul Promo-LEX. Deși observatorul a fost echipat cu mănuși, mască și vizieră, nu i s-a permis accesul dat fiind faptul că nu avea costumul de protecție. Angajații instituției au zis că în incinta spitalului este un posibil caz de Covid-19. Cu toate acestea membrii BESV și observatorii celor doi candidați cu intrat în spital cu urna mobilă.

Cazuri de oferire alegătorilor a recompenselor bănești – 1 caz.

- **Regiunea transnistreană, mun. Bender.** Observatorii Promo-LEX au identificat situația când alegătorii din regiunea transnistreană după ce au votat se îndreaptă către raionul „BAM” al mun. Bender, lângă magazinul Hermes. Acolo, la prezentarea fișei de însoțire al buletinului de identitate cu ștampila specială aplicată pentru alegerile prezidențiale sunt remunerați cu suma de 400 lei. Pentru aceasta ei trebuie să semneze într-o listă de evidență. Conform celor observate, sunt achitați doar persoanele care s-au înscris prealabil înainte de vot. Potrivit doamnei responsabile de completarea listei, ea trebuie să prezinte darea de seamă pentru banii repartizați.

Zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor în perimetrul de 100 m al secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 11 cazuri.

- **SV 37/37, regiunea transnistreană, Rezina.** Un alegător s-a apropiat de observator cu solicitarea de a primi banii pentru votul său. Acesta a declarat că a auzit că la SV deschise pentru alegătorii din regiunea transnistreană se oferă câte 800 lei.
- **SV 37/37, Regiunea Transnistreană.** La ora 09.47, doi

alegători discutau despre faptul că trebuie să se prezinte și să raporteze la „Uzina” despre faptul că au votat. Acești alegători se aflau în două automobile în care se mai aflau alte patru persoane.

- **SV 15/010, Dubăsari, Molovata Nouă.** În proximitatea SV, șoferii automobilelor cu numerele de înmatriculare transnistrene discută de spre faptul că primesc câte 100 de lei pentru fiecare navetă făcută din regiunea transnistreană până la SV.
- **SV 24/028, Ocnița, Mihalaseni.** Mai multe persoane l-au informat pe observator că la cafeneaua de lângă SV alegătorilor se dau bani după ce aceștia ar fi votat pentru un concurent.
- **SV 15/005 Dubăsari, Coșnița.** La ora 10.45 după ce un alegător a votat, s-a apropiat de un observator/reprezentant al unui concurent electoral ca să întrebe ce o să-i ofere.
- **SV 37/19, Căușeni, Fîrlădeni.** Alegătorii din regiunea transnistreană, în discuții cu alți alegători, au declarat că li se promite câte 700 lei pentru a vot în favoarea unui candidat.
- **SV 37, Căușeni, Hagimus.** Potrivit observatorului, un alegător din regiunea transnistreană a fost remunerat cu 200 ruble transnistrene pentru că a votat pentru un candidat.
- **SV 37/3 Regiunea transnistreană, Anenii Noi.** În incinta SV alegătorii discută că la ieșirea din secție se împart pungi.
- **SV 31/021, Șoldănești, Mihuleni.** La intrarea în SV, în jurul orei 11.30, două grupe de cca. 4-5 persoane, îndemneau alegătorii să voteze pentru un candid. Ulterior, observatorul a văzut cum două persoane au primit câte 400 lei în bancnote de 200 lei. Când observatorul a încercat să se apropie de aceste persoane, ele au plecat.
- **SV 37/26 Regiunea transnistreană, Dubăsari, Coșnița.** Din informația obținută de observatorul Promo-LEX în urma

discuțiilor cu localnicii, alegătorii din regiunea transnistreană primesc câte 40 de dolari pentru exercitarea dreptului la vot în favoarea unui candidat și 10 dolari pentru fiecare șofer care transportă alegători.

- **Regiunea transnistreană, Cocieri.** La ora 10.00, în proximitatea SV, după ce au votat, doi alegători discutau între ei despre lista în care urmează a fi incluși ca să fie plătiți. Nu se cunoaște cine urmează să ofere alegătorilor recompensele bănești.

Transportarea organizată a alegătorilor (autocare, microbuze sau alte unități de transport care în mod normal nu ar avea ce căuta în preajmă) – 22 cazuri.

- **SV 37/18 Regiunea transnistreană, s. Copanca.** În jurul orei 08.15, poliția a oprit un Mercedes Sprinter de culoare neagră cu număr de identificare 097HT. În mijlocul de transport au fost identificate 9 persoane din regiunea transnistreană care mergeau la SV. În acest sens, a fost întocmit un proces-verbal.
- **SV 27/25, Rîșcani, Hiliuți.** Membrii BESV au fost informați că în apropierea SV o persoană face agitație electorală. La deplasarea la fața locului, persoana menționată a comunicat membrului BESV că nu face agitație electorală, ci aduce organizat alegătorii. La remarca membrului BESV precum că transportarea organizată a alegătorilor este interzisă, persoana respectivă a declarat că nu acceptă indicații și face ceea ce consideră de cuviință. Automobilul implicat în situația respectivă (nr. înmatriculare – SDS 331) este cu 8 locuri. După intervenția polițistului, prezent la fata locului, persoana a plecat din preajma SV.
- **SV 9/35 Călărași, Sadova.** Începând cu ora 7.00, în mod organizat se transportă de către câteva automobile persoane pentru a vota. Aceștia sunt lăsați la 100 m de SV, iar după ce votează sunt transportați tot ce către

acele automobile. Într-un automobil sunt transportați circa 2-3 persoane. Un automobil aparține unui reprezentant cu drept de vot, din partea unui partid, model Skoda Kodiaq nr. BWW 636, de culoare neagră. De dimineață până în prezent a fost văzută de aproximativ 4-5 ori. Un alt automobil era de model Volkswagen Caddy, nr. CLAS 090, de culoare albă.

- **SV 11/26, Cimișlia, Hîrtop.** A fost observată o persoană care transporta organizat alegătorii (a fost observată efectuarea a 3-4 ture, la fiecare 30 minute, nr. de înmatriculare PRT 937). Persoana a fost identificată ca fiind afiliat unu concurent. În jurul orei 11, s-a apropiat polițistul, care a sesizat cazul.
- **SV 10/32, Căușeni, Hagimus.** În jurul orei 11, în fața SV a staționat un automobil de model Toyota, cu nr. de înmatriculare A981Ha, din care au coborât circa 7-8 persoane din regiunea transnistreană. Membrii BESV i-au redirecționat către o altă SV.
- **SV 9/35 Călărași, Sadova.** La 10.30 , lângă SV , în perimetru de până la 100 m, o mașină de model Audi, de culoarea neagră cu nr. QMK 322 transportă persoane. Acest automobil a fost observat de aproximativ 3 ori, de fiecare dată aducând circa 2 persoane.
- **SV 37/019, Regiunea transnistreană.** Alegătorii din regiunea transnistreană sunt aduși în mod organizat, cu automobile personale și cu taxi. Fiecare mașină aduce câte 3-4 persoane. Automobilele care au fost observate sunt: Seat de culoare sură cu număr de înmatriculare A739HA, Lada de culoare verde număr de înmatriculare A548AX, Renault de culoare verde închis cu număr de înmatriculare A457HB, Volkswagen T4 de culoare albă cu număr de înmatriculare T885MT, Audi de culoare sură cu număr de înmatriculare A103HE.
- **SV 09/014, Călărași, Dereneu.** Alegătorii sunt transportați organizat cu un microbuz Ford Tranzit, număr de înmatriculare DVI 073. Microbuzul care face periodic naveta. Alegătorii sunt aduși din satul

alăturat la indicația primarului localității. Alegătorii sunt îndemnați să îl voteze un candidat.

- **SV 37, regiunea transnistreană.** Un flux mare de automobile, mai mult de 50 de automobile, majoritatea cu numere de înmatriculare din Regiunea Transnistreană au fost observate în proximitatea a două secții de votare. Conform observațiilor, în fiecare mașină au fost câte 3-4 alegători.
- **SV 11/026, Cimișlia, Hîrtop.** Un Mercedes Sprinter cu număr de înmatriculare IRT937 a fost observat cum aduce organizat de cca. 4 ori câte 3-4 persoane la SV. Proprietarul automobilului a spus ca așa aduce lucrătorii care lucrează la ferma acestuia.
- **SV 37/29, Regiunea transnistreană, Dubăsari, Doroțcaia.** La SV sunt transportați în mod organizat alegătorii din regiunea transnistreană cu automobilul VW B428BK. Automobilul a fost observat de 2 ori, transportând câte 3 persoane.
- **SV 37/33 Regiunea transnistreană, Florești, Sănătăuca.** În timp scurt (20 min) a venit simultan un număr mare de alegători, cca 100, din regiunea transnistreană.
- **SV 37/37, Rezina.** Automobilul Mercedes P998CT, transportă organizat alegătorii, de cel puțin două ori.
- **Regiunea transnistreană.** La Bender, șoferii din cadrul „ДООСАОФ” au fost mobilizați pentru a vota, dar și pentru a aduce alegătorii la SV din Fîrladeni și Hagimus.
- **SV 37/18 și 37/17, regiunea transnistreană, Căușeni, Copanca.** Sunt transportați organizat alegătorii din regiunea transnistreana cu automobile Jigului C688YT, Mercedes C 253EM, A386EK, CAL 386.
- **SV 37/42 regiunea transnistreană, Ștefan Vodă, Răscăieți.** Sunt transportați organizat alegătorii din regiunea transnistreana a câte 5 persoane în automobile personale.
- **SV 37/19, Căușeni, Fîrlădeni.** Sunt transportați organizat alegătorii din regiunea transnistreana cu automobilele: VW ZJC 085; Opel A554CK; Mercedes A578HA.

- **SV 37/31 regiunea transnistreană, Dubăsari, Ustia.** Sunt transportați organizat alegătorii din regiunea transnistreana a câte 2-3 persoane în automobile personale.
- **SV 37/17, regiunea transnistreană, Căușeni, Copanca.** Sunt transportați organizat alegătorii din regiunea transnistreana de mai multe ori cu automobil model жигули C688HE.
- **SV 1/104 Chișinău, Buiucani.** Un automobil de model Mercedes Benz, numărul de înmatriculare C SS 220 a adus aproximativ 5 persoane de vârsta a treia la secția de votare .
- **SV 37/3 Regiunea transnistreană, Anenii Noi.** La SV în mod organizat sunt aduși persoane din regiune transnistreană cu automobilul de culoare surie, cu numere înmatriculare B457BH. Automobilul a fost observat de 2 ori, transportând câte 3 persoane.
- **SV 37/019, Regiunea Transnistreană.** În jurul orei 13.00, la SV 019 sunt aduși alegători din regiunea transnistreană în mod organizat cu ajutorul următoarelor automobile: Mercedes A619ET; VW A177HA; Peugeot T 030 H0; VW A675CX; Fiat T400AT; VW A139CP; Ford A8109EK; Fiat A739HA; Nissan A932EP VW a918CM; Mercedes Vito ZJE 777.

Obstrucționarea accesului pentru alegători și/sau transportul organizat la secțiile de votare pentru regiunea transnistreană – 1 caz.

- **Regiunea Transnistreană, Florești, s. Sănătăuca.** În jurul orei 06.40, pe traseul spre SV au fost împrăștiați ghimpi metalici/cuie pentru a tergiversa traficul din regiunea transnistreană. Nu au fost identificate persoanele care au săvârșit acest fapt. Ca urmare, un automobil al poliției și-a spart roata.

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (suspendarea funcționării; situații când SIAS Alegeri indică faptul că alegătorul a votat, iar acesta susține că nu a votat) – 15

cazuri.

- **SV 18/026 Florești, Cunicea.** Până la 9.30, 3 persoane (1 persoană -ora 8.00) (2 persoane 8.20 -8.30) s-au prezentat la SV dar nu a fost găsite în sistemul SIAS Alegeri, dar se regăseau în listele electorale de bază. Conform SIASA, alegătorii respectivi urmau să voteze la altă SV din aceeași localitate. Alegătorii au votat fără să fie incluși în sistemul SIAS Alegeri. Președintele BESV a spus că pot să voteze dacă sunt în listele electorale de bază.
- **SV 1/114 Chișinău, Centru.** Un membru BESV nu a putut să voteze fiindcă în SIAS Alegeri arăta că a votat la ora 9:15. Președintele BESV a anunțat CEC.
- **SV 27/25, Rîșcani, Hiliuți.** În intervalul 8.30-8.40 nu a funcționat SIAS Alegeri, din care cauză trei alegători au fost înregistrați pe suport de hârtie. Deficiența a fost remediată.
- **SV 10/42, Căușeni, Tănătari.** În jurul orei 08:80, timp de 10 minute, a dispărut conexiunea la internet.
- **SV 12/37, Criuleni, Slobozia Dușca.** În incinta SV lucrează doar un calculator. La al doilea calculator nu este conexiune la internet. Specialiștii încearcă să remedieze problema.
- **SV 1/298, Chișinău, Trușeni.** La ora 07.00, timp de aproximativ 10 minute, nu a fost conexiune la internet, din care cauză alegătorii nu au avut posibilitatea să voteze.
- **SV 10/5, Căușeni.** Aproximativ 37 minute, un calculator nu a avut conexiune la SIAS "Alegeri".
- **SV 32/29, Ștefan Vodă, Talmaza.** În SV nu este internet și sunt dificultăți în lucrul cu program al operatorilor. Operatorii s-au conectat la alte surse, însă conexiunea la internet nu este calitativă și periodic dispare.
- **SV 11/26, Cimișlia, Hîrtop.** În intervalul 9:45 – 10:10, în SV s-a întrerupt conexiunea la internet. În rezultat,

alegătorii au fost înscriși manual în liste.

- **SV 37/6 Regiunea transnistreană, Anenii Noi, Gura Bâcului.** La un calculator timp de 10 minute a fost problematică conexiunea la internet. Rețeaua a fost restabilită.
- **SV 01/034, Chișinău, Botanica.** În intervalul 07.00 – 07.20 programul SIAS nu a funcționat. Operatorii au notat datele alegătorilor pe suport de hârtie, iar ulterior le-au introdus manual.
- **SV 01/038, Chișinău, Botanica.** Începând cu ora 7.00, pe parcursul a cca. 20 de minute operatorii nu au avut acces în programul SIAS Alegeri datorită conexiunii deficitare la internet.
- **SV 18/026 Florești, Cunicea.** De dimineață până la 12.40 au votat 8 persoane care se regăseau în listele de bază dar nu se regăseau în listele sistemului SIAS alegeri pentru SV respectivă. Persoanele votau dar nu erau introduse în sistem.
- **SV 36/6, UTAG, Comrat.** Un alegător nu a fost identificat nici în SIAS Alegeri, nici în listele de baza. I s-a permis să voteze pe listele suplimentare.
- **SV 1/339 Federația Rusă, Surgut Hanti-Mansiisk.** La ora 10.35 SIAS Alegeri a încetat să funcționeze pe o perioadă de 30 min.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta secției de votare sau în raza de 100 m – 8 cazuri

- **SV 18/063, Florești, Temeleuți.** În incinta SV se afla o persoană neautorizată. Persoana în cauză susține că este observator din partea unui concurent, totuși nu a prezentat acreditarea / legitimația. Președintele BESV a permis persoanei să asiste la procesul de votare argumentând că aceasta a fost acreditată din turul I.
- **SV 18/015, Florești, Ciripcău.** La cca. 20 de metri de la SV, se afla un automobil de marca Ford de culoare sur-metalic cu numărul de înmatriculare IS 13 YAA, în care

se află un susținător al unui candidat. Acesta monitorizează alegătorii care merg la vot. Persoana în cauză nu are acreditare.

- **SV 37/3 Regiunea transnistreană, Anenii Noi.** În incinta SV se afla o persoană cu un ecuson necunoscut. După ce OTS a încercat să identifice persoana aceasta a părăsit SV.
- **SV 11/17, Cimișlia, Ciucur Mingir.** În intervalul 10:00 – 10:30, în apropierea SV s-a aflat un grup de 5-7 persoane, care părea a fi coordonat de o persoană. Persoana care gestiona grupul a fost întrebată dacă "merge treaba". De asemenea, de persoana respectivă s-a apropiat și a discutat polițistul.
- **SV 36/8, UTAG, Comrat.** În apropierea SV este parcat un automobil, de care – cu regularitate, se apropie alegătorii după ce au votat. De asemenea, a fost observat cum un observator din partea unui candidat a intrat în acel automobil. Automobilul a transportat dimineața câțiva alegători (automobil Opel, nr. de înmatriculare GEB 301).
- **SV 11/24, Cimișlia, Gura Galbenei.** În raza de 100 metri de la SV, se afla o persoană care întreba alegătorii cu cine au votat. La primirea răspunsului (cu cine au votat), alegătorii îi prezentau și buletinul de identitate cu ștampila aplicată. Același lucru a efectuat și un alegător care a ieșit din SV, a informat despre cine a votat, cu prezentarea buletinului de vot, după care împreună cu persoana menționată au urcat într-o mașină Opel alb-suriu (nr. de înmatriculare nu au fost identificate).
- **SV 06/003, Briceni, Briceni.** La ora 11.00, a fost observat un consilier local din partea unui candidat în proximitatea SV, care nu este funcționar electoral. Acesta împarte, lângă intrarea în SV, măști de protecție alegătorilor.
- **SV 18/002 Florești, Florești.** Între orele 13.15- 13.28 o persoană neautorizată a fost prezentă în SV și a dus un

dialog cu toți membrii BESV. La momentul incidentului președintele BESV nu se afla în SV.

Agitație electorală sau PR negru în perimetrul de 100 m și/sau în incinta secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 7 cazuri.

- **SV 1/91 Chișinău, Buiucani.** La 8.35 un alegător a intrat în SV cu o pungă neagră pe care era scris înjurături la adresa unui concurent,. Președintele a rugat alegătorul să lase pungă afară.
- **SV 1/96 Chișinău, Buiucani.** La ora 8.52 un observator are un ecuson pe care scria despre un concurent. La rugămintea președintelui, ecusonul a fost scos.
- **SV 25/14, Orhei.** Un grup de susținători ai PPȘ aflați în apropierea SV (aproximativ 200 metri), îndeamnă alegătorii să boicoteze alegerile. Aceștia motivează solicitarea prin faptul că dacă participă la vot, nu vor putea să cumpere produsele de la magazinele sociale „Merișor”.
- **V 23/004, Nisporeni, Nisporeni.** Observatorii unui concurent comunică cu alegătorii afară în timp ce SV este aerisită. De asemenea, în preajma SV a fost observată agitație electorală făcută în favoarea unui concurent, de către un alegător.
- **SV 1/116 Chișinău, Centru.** La ora 11.50 un alegător a început să facă agitație în favoarea unui concurent. Președintele BESV i-a făcut observație și alegătorul s-a oprit de făcut agitație, dar a continuat după ce a ieșit din SV .
- **SV 1/115 Chișinău, Centru.** La 12.30 un alegător a strigat în SV la alt alegător să voteze pentru un concurent.
- **SV 1/241 Chișinău, Râșcani.** La 12.25 un alegător a comunicat observatorilor că astăzi a fost sunat de un număr necunoscut și rugat să voteze pentru un concurent.

Deficiențe în listele electorale (discrepanțe dintre adrese;

alegători decedați; semnături în locul altor persoane) – 2 cazuri.

- **SV 1/246 Chișinău, Buiucani.** La ora 10.59 un alegător a observat că la domiciliul său mai este înregistrată o persoană necunoscută cu viza de reședință și că aceasta a votat și în primul tur. Alegătorul a depus o contestație la CEC.
- **SV 1/117 Chișinău, Centru.** La ora 11.50 un alegător a observat că la adresa sa de domiciliu mai este înregistrată o persoană străină.

Nerespectarea măsurilor de protecție și prevenire COVID -19 – 15 cazuri.

- **SV 18/063, Florești, Temeleuți.** Membrii BESV nu respectă măsurile de protecție împotriva Covid-19 (nu poartă măști de protecție și nu dezinfectează mâinile).
- **SV 10/49, Căușeni, Zaim.** Se admite accesul în SV a câte 7-8 alegători, în timp ce în SV sunt doar 3 cabine de vot.
- **SV 32/21, Ștefan Vodă, Popeasca.** În incinta SV sunt admiși mai mulți alegători decât cabinele de vot.
- **SV 06/033, Briceni, Mihăileni.** La intrarea în SV nu se măsoară temperatura, alegătorii nu utilizează dezinfectanți. Membrii BESV nu atenționează alegătorii despre necesitatea utilizării soluțiilor de dezinfecție.
- **SV 18/064, Florești, Tîrgul-Vertiujeni.** Președintele BESV, precum și alți observatori prezenți în SV nu respectă distanța socială și alte reguli de protecție împotriva Covid-19.
- **SV 01/285, Chișinău, Ciorescu.** Un alegător a dorit să semneze cu pixul propriu, însă membrii BESV i-au interzis acest lucru și l-au obligat să semneze cu pixul din dotarea SV. Președintele BESV a spus că de la CEC a venit indicația ca toate însemnările să fie efectuate cu pix negru.
- **SV 31/025, Șoldănești, Poiana.** La intrarea în SV nu este

- efectuată termometria, alegătorii nu dezinfectează mâinile, iar membrii BESV nu respectă distanța socială.
- **SV 18/026, Florești, Cunicea.** La ora 11.50, 3 membri BESV se aflau în SV fără măști, mănuși și viziere. Persoana care măsoară termometria de la intrare în SV nu are mănuși, respectiv oferă măștile și alte elemente de protecție cu mâinile neprotejate. Mai târziu președintele BESV a oferit celor 3 membri materiale pentru a asigura măsurile de protecție
  - **SV 1/292 Chișinău, Stăuceni.** În incinta SV se aflau 8 alegători, dar în SV sunt doar 4 cabine de vot. Președintele BESV nu a reacționat.
  - **SV 1/298 Chișinău, Grătiești.** La ora 11.35 în incinta secției de votare nu se respecta distanța socială.
  - **SV 12/027, Criuleni, Măgdăcești Nord.** Membrii BESV nu respectă reguli de protecție sanitare Covid-19.
  - **SV 37/20, 37/21, Regiunea transnistreană.** În proximitatea celor două secții de votare sunt cca. 100 de persoane care nu respectă regulile de protecție împotriva Covid-19.
  - **SV 1/197 Chișinău, Râșcani.** La ora 12.35 în incinta SV sunt mai mulți alegători decât cabine de vot.
  - **SV 1/203 Chișinău, Râșcani.** LA ora 12.40 în incinta SV sunt mai mulți alegători decât cabine de vot.

Fotografierea buletinelor de vot, alte încălcări ale secretului votului (prezentarea buletinului cu votul exprimat, amplasarea defectuoasă a cabinelor de vot ce permit vizualizarea opțiunii alegătorului etc.) – 34 cazuri.

- **SV 1/192 Chișinău, Rîșcani.** La ora 13.36 un alegător a fotografiat buletinul de vot. La rugămintea președintelui, alegătorul a șters fotografia.
- **SV 20/014, Hîncești, Buteni.** Alegătorul a fotografiat buletinul de vot. Președintele BESV a intervenit.
- **SV 1/179 Chișinău, Ciocana.** La ora 8.58 un alegător a fotografiat buletinul de vot. La rugămintea

președintelui BESV, poza a fost ștearsă.

- **SV 1/100 Chișinău, Buiucani.** La ora 9.05 un alegător a fotografiat buletinul de vot. Președintele BESV nu a reacționat.
- **SV 1/41 Chișinău, Botanica.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot. Alegătorul a arătat telefonul că nu are poza la buletin și a insultat membri BESV, având un comportament agresiv.
- **SV 1/179 Chișinău, Ciocana.** Un alegător a fotografiat la buletinul de vot. La rugămintea președintelui BESV, poza a fost ștearsă.
- **SV 36/9, UTAG, Comrat.** Alegătorul a fotografiat buletinul sau de vot după aplicarea ștampilei. Președintele BESV i-a făcut un observație.
- **SV 09/046, Călărași, Vălcineț.** Un alegător a fotografiat buletinul său de vot. Președintele BESV a atenționat alegătorul că acest lucru nu este permis.
- **SV 34/002 Telenești, Telenești.** Un alegător a pozat buletinul de vot în cabină înainte de a aplica ștampila cu scopul de a trimite poza părinților. Președintele BESV a avertizat referitor la ilegalitatea acțiunilor. Alegătorul a șters fotografia față de observatori.
- **SV 37/9 Regiunea transnistreană, Varnița, Anenii Noi.** Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Poza a fost ștearsă.
- **SV 37/11 Regiunea transnistreană, Varnița, Anenii Noi.** Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Poza a fost ștearsă.
- **SV 34/2, Telenești.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot în cabină, înainte de a aplica ștampila, cu scopul de a trimite poza părinților. Președintele BESV i-a făcut observație, iar alegătorul s-a conformat solicitării de a șterge poza.
- **SV 8/8 Cantemir, Cania.** Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Poza a fost ștearsă.
- **SV 12/38 Cantemir, Zăicana.** Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Poza nu a fost ștearsă deoarece

alegătorul a fost de negăsit înafara SV.

- **SV 1/29 Chișinău, Botanica.** La ora 10.10 un alegător ducea o convorbire video cu fiica sa în incinta SV, inclusiv în cabina de vot. Alegătorul a arătat interlocutorului cu cine a votat, iar la observațiile președintelui BESV- nu a reacționat.
- **SV 1/305 Chișinău, Ghidighici.** La ora 10.24 un alegător a pozat buletinul de vot. La rugămintea Președintelui BESV, poza a fost ștearsă din telefon.
- **SV 1/100 Chișinău, Buiucani.** La ora 11.05 în cabina de vot a fost observat blițul telefonului. La observațiile membrilor BESV, alegătorul nu a reacționat și a plecat.
- **SV 1/170 Chișinău, Ciocana.** La ora 11.20 un alegător a fotografiat buletinul de vot. La rugămintea președintelui BESV, poza a fost ștearsă din telefon.
- **SV 1/170 Chișinău, Ciocana.** La ora 11.32 un alegător a fotografiat buletinul de vot. La rugămintea președintelui, poza a fost ștearsă din telefon.
- **SV 23/031 Nisporeni, Seliște.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot. Un observator i-a solicitat sa elimine fotografia și alegătorul s-a conformat.
- **Regiunea transnistreană, Cocieri.** Un alegător a încercat să facă poze la buletinul de vot, totuși a fost observat de membrii BESV și împiedicat să fotografieze.
- **SV 01/076, Chișinău, Buiucani.** Un alegător a făcut poza buletinului său de vot. După ce membrii BESV i-au făcut observație, alegătorul a cerut să îi fie arătată norma legală. După ce i-au arătat prevederile Codului Electoral, alegătorul s-a liniștit, însă nu a șters poza din telefon.
- **SV 06/004, Briceni, Lipcani.** Un alegător a făcut poza la buletinul de vot. După ce membrii BESV au făcut observație, alegătorul a făcut scandal și a cerut sa-i fie demonstrată norma legală care interzice fotografierea buletinului. După ce i s-a demonstrat acest fapt, alegătorul a comunicat că a făcut poză și în turul I, însă atunci nu i s-a făcut observație.

- **SV 9/39 Călărași; Sipoteni.** La 12.25 un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Membrii BESV au reacționat și i s-a făcut observație însă nu s-a văzut să fi șters poza.
- **SV 15/012, Dubăsari, Pîrîta.** La 12.45 un bărbat a fotografiat buletinul de vot în cabina de vot. Alegătorul a părăsit secția de vot fără a fi obstrucționat de președintele BESV.
- **SV 32/29, Ștefan Vodă, Talmaza.** Un alegător a încercat să fotografieze buletinul său de vot, însă datorită intervenției președintelui BESV nu a reușit.
- **SV 36/8, UTAG, Comrat.** Alegătorul a fotografiat buletinul de vot după aplicarea ștampilei. Președintele BESV i-a solicitat să șteargă poza din telefon.
- **SV 36/7, UTAG, Comrat.** Un alegător a făcut o fotografie a buletinului de vot. În rezultat, președintele BESV i-a interzis să arunce buletinul de vot în urna staționară, solicitându-i să șteargă poza. După ce a fost ștearsă fotografia, alegătorul a aruncat buletinul în urna de vot.
- **SV 1/305 Chișinău, Ghidighici.** La ora 12.27 un alegător a fotografiat buletinul de vot. La rugămintea președintelui BESV poza a fost ștearsă din telefon.
- **SV 1/74 Chișinău, Buiucani.** La ora 10. 58 un alegător a fotografiat buletinul de vot. La rugămintea președintelui BESV poza a fost ștearsă din telefon.
- **SV 1/92 Chișinău, Buiucani.** La ora 12.35 un alegător a fotografiat buletinul de vot. La rugămintea președintelui BESV poza a fost ștearsă din telefon.
- **SV 1/142 Chișinău, Centru.** La ora 12.40 un alegător a fotografiat buletinul de vot. La rugămintea președintelui BESV poza a fost ștearsă din telefon.
- **SV 18/035, Florești, Gura Căinarului.** La ora 13.20 alegătorul a fotografiat buletinul de vot în cabina de vot. Doar după ce a șters fotografia președintele BESV a permis alegătorului să introducă buletinul în urna de vot.

- **SV 25/081 Orhei, Vîscauți.** Un alegator a fotografiat buletinul de vot, președintele BESV a solicitat ca acesta să șteargă fotografia, alegatorul s-a conformat și a șters poza, însă ulterior s-a dovedit că acesta a reușit să o publice pe rețelele de socializare.

Aspecte problematice ale votării cu urna mobilă – 4 cazuri.

- **SV 16/1 Edineț, Edineț.** Observatorul Promo-LEX a fost identificat 31 cereri de solicitare a urnei mobile scrise la calculator, iar semnătura pare a fi făcută de către aceeași persoană. Din informațiile obținute de observator pe parcursul ultimelor zile acestea ar fi fost aduse de către un agitator al unui concurent.
- **SV 1/197 Chișinău, Râșcani.** Un asistent social a depus 5 cereri pentru urna mobilă. Potrivit președintelui BESV, asistentul nu este pe sectorul dat, însă persoanele sunt cunoscute că au nevoie de urna mobilă.
- **SV 33/3, Taraclia.** La SV s-a prezentat un alegător care manifesta simptome de boli respiratorii (în special temperatura ridicată a corpului). Acesta nu a fost admis în SV pentru a vota. Concomitent însă, acesta nu a fost informat că poate solicita votarea la locul aflării, prin deplasarea membrilor BESV cu urna mobilă.
- **SV 1/225 Chișinău, Râșcani.** O persoană necunoscută a adus 15 cereri de a vota la domiciliu. Persoana care a adus cererile nu este autorizată. Membri BESV au anulat cererile, fiind întocmit un proces verbal.

Încetarea/suspendarea nejustificată a votării în secția de votare – 2 cazuri.

- **SV 1/92 Chișinău, Buiucani.** La ora 10:50, aproximativ pe 10 min s-a stopat procedura de vot la inițiativa Președintelui BESV pentru dezinfectarea SV. În incinta SV au rămas toți membri BESV. Din cauza opririi procesului de votare, s-a format coadă la intrarea în SV.

- **SV19/026 Glodeni, Hîjdieni.** În intervalul 13.00-13.10 a dispărut conexiunea la internet și a fost oprit procesul de vot. Alegătorii stăteau în rânduri afară. Președintele BESV a spus că nu știe care e problema. O dată cu apariția conexiunii la internet, procesul de votare a fost reluat.

Votarea nejustificată în grup (doi sau mai mulți alegători) – 3 cazuri.

- **SV 1/87 Chișinău, Buiucani.** La ora 8.42 două persoane de vârstă a treia au mers împreună în aceeași cabină de vot. La rugămintea observatorului, alegătorii au respectat solicitarea dar la punerea buletinului de vot în urnă, domnul a luat buletinul doamnei și s-a uitat pentru cine a votat.
- **SV 1/227 Chișinău, Râșcani.** La ora 8.48 un grup de 2 persoane au votat în aceeași cabină de vot. Doar o persoana a aplicat ștampila „votat”, pe ambele buletine de vot, după care au fost puse în urnă.
- **SV 33/028, Taraclia, Valea Perjei.** Au fost observate două cazuri de votare în grup. Alegătorii (rude sau prieteni) nu au dat dovadă de careva necesități speciale. Președintele BESV a făcut de mai multe ori observații, însă persoanele oricum se duceau câte doi la cabine de vot.

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale/ ruperea/ deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 9 cazuri.

- **SV 06/030, Briceni, Mărcăuți.** Una dintre urnele de vot staționare nu este sigilată.
- **SV 13/024, Dondușeni, Teleșeuca.** Una dintre urnele de vot staționare a fost sigilata doar cu 3 sigilii. Președintele BESV a spus că locul pentru cel de-al 4 sigiliu este deteriorat. Totuși, după sesizarea observatorului, sigiliu care lipsea a fost aplicat.

- **SV 30/030, Strășeni, Negrești.** Urnele de vot staționare au fost sigilate cu câte 2 sigilii. Președintele BESV a spus că după părerea lui 2 sigilii sunt suficiente.
- **SV 06/026, Briceni, Halahora de Sus.** Urna mobilă nu era sigilată corespunzător. Sigiliu era aplicată în locul pentru plasare buletinelor de vot. Ulterior membrii BESV au aplicat un sigiliu suplimentar și pe mâner.
- **SV 1/197 Chișinău, Râșcani.** Urnele de vot staționare au 2 sigilii în loc de 4, din motiv că nu au fost acordate suficiente sigilii.
- **SV 33/2, Taraclia.** Urna de vot este sigilată doar cu 2 sigilii. Motivul invocat de președintele BESV a fost recepționarea sigiliilor insuficiente.
- **SV 30/3, Strășeni.** Urnele de vot staționare au fost sigilate doar cu câte 3 sigilii. Președintele BESV a explicat că nu a avut un număr necesar de sigilii.
- **SV 34/35, Telenеști, Ratuș.** Inițial, urnele de vot au fost sigilate cu câte 2 sigilii. La ora 7 însă, președintele BESV a mai aplicat încă câte 2 sigilii pe fiecare urnă.
- **SV 32/22, Ștefan Vodă, Purcari.** Trei urne staționare au fost sigilate cu câte 2 sigilii. Președintele BESV a declarat că atâtea au fost recepționate de la CEC.

Înteruperea procesului de filmare a operațiunilor electorale privind deschiderea secției de votare sau a procedurilor de numărare a buletinelor de vot – 3 cazuri.

- **SV 27/010, Rîșcani, Costești.** Camera de filmat nu a fost oprită după finalizarea procesului de deschidere a secției de votare.
- **SV 27/007, Rîșcani, Costești.** La ora 9.45, camera de filmat nu a fost oprită după finalizarea procesului de deschidere a secției de votare.
- **SV 34/012, Telenеști, Căzănești.** Camera de filmat a continuat înregistrarea procesului de votare și după încheierea procedurilor de deschidere a secției de

votare din satul Vadul-Leca. După sesizare, membrii SV au declarat că au primit astfel de indicații de la superiori.

- **SV 1/340 Republica Franceză, Paris.** Camera video nu a filmat întreg procesul de pregătire a secției de vot.

Deconectări energie electrică – 7 cazuri

- **SV 26/8, Rezina, Stohnaia.** În intervalul de timp 09.45-10.15, a fost deconectată energia electrică și doar un calculator din BESV a funcționat. Alegătorii au votat cu lanterna în cabina de vot.
- **SV 37/38 Regiunea transnistreană, Rezina.** La 9:50 a fost sistată energia electrică (deja 10 min). Procesul nu a fost stopat, în SIAS Alegeri se introduc alegătorii prin rețeaua internet de la telefonia mobilă. Energia nu a fost restabilită la moment.
- **SV 22/006, Leova, Leova.** La SV a fost deconectat energia electrică în perioada 07.25 – 09.35. Ulterior defecțiunea a fost înlăturată. Activitatea operatorilor SIAS nu a fost întreruptă.
- **SV 37/38 Regiunea transnistreană, Rezina.** La 9:50 a fost sistată energia electrică (deja 10 min). Procesul nu a fost stopat, în SIAS Alegeri se introduc alegătorii prin rețeaua internet de la telefonia mobilă. Energia nu a fost restabilită la moment.
- **SV 37/38 Regiunea transnistreană, Rezina.** Timp de 40 min energia electrică a fost sistată. Procesul de votare nu a fost întrerupt, se lucra de la laptop.
- **SV 15/002 Dubăsari, Cocieri.** Între orele 12.50 – 12.55 de 2 ori s-a deconectat lumina (la fel și la SV din apropiere), procesul de votare nu a fost suspendat. S-a creat probleme cu sistemul SIAS alegeri care nu funcționa, operatorii scriau alegătorii în listă pe suport de hârtie.
- **SV 26/8, Rezina, Stohnaia.** În intervalul 11.15-11.30, a fost deconectată pentru a doua oară deja energia

electrică în cadrul SV.

Prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza secției de votare (100 metri de la localul secției) – 2 cazuri.

- **SV 06/002, Briceni, Briceni.** În raza de 100 m de la SV se află un grup de persoane din partea unui concurent (inclusiv un consilier) care discută cu alegătorii și le oferă măști de protecție.
- **SV 18/39, Florești, Izvoare.** În raza de 100 metri de la SV au fost observate pliante ale unui concurent din primul tur. Ulterior, unul din membrii BESV au înlăturat materialele respective.

Altele – 10 cazuri

- **SV 14/2 Drochia, Drochia.** Unui alegător cu deficiențe de vedere nu i s-a permis exercitarea dreptului la vot în prezența tatălui sau a fratelui. Președintele BESV insista ca conform regulamentului alegătorul să voteze în prezența unei persoane străine. A fost chemată poliția. Persoana a votat doar după un apel la CEC când i-a fost permis să voteze cu cineva din membrii familiei.
- **SV 1/152 Chișinău, Ciocana.** La ora 10.30, la ieșirea din SV două persoane îmbrăcate în alb cu inscripția „SPERO”, fac exitpoll. Președintele BESV a solicitat intervenția poliției nefiind la curent cu activitatea acestora.
- **Regiunea Transnistreană, Florești, s. Sănătăuca.** Pe traseul din partea vămii – pe asfalt, pe stația de așteptare a autobuzelor, dar și în proximitatea SV 37/34 (cca. 100-150 m) este afișat următorul mesaj în limba rusă: „Додон вор и врун. Голосуйте за деньги но с голосовой. С уважением Ренато Усатый.”
- **SV 1/196 Chișinău, Râșcani.** Un alegător a învinuit Președintele BESV că ar fi influențat votul unei

bătrâne, și s-a iscat o ceartă între alegător și Președintele BESV. Conflictul a durat aproximativ 5 min, apoi alegătorul a plecat.

- **SV 18/002 Florești, Florești.** Un membru al BESV era îmbrăcat în haine de culoare roșie. Observatorul din partea unui concurent, a făcut observație către președintele BESV, cu referire la asocierea culorii cu a unui candidat. Astfel când alegătorii întrebau la care listă electorală să semneze, membrii BESV îndemneau „La doamna în roșu”. Președintele BESV spune că nu poate impune membru să își schimbe hainele, într-un final, membrul BESV și-a scos haina roșie.
- **SV 1/266 Chișinău, Vadul lui Vodă.** La ora 10.10 un alegător în stare de ebrietate s-a certat cu membri BESV, fiindcă nu dorea să i se aplice ștampila „Alegeri 15 noiembrie , , . Președintele BESV l-a rugat să părăsească SV și să revină mai târziu.
- **SV 1/101 Chișinău, Buiucani.** Membrul BESV care face termometria răspunde arogant alegătorilor și se ceartă. Președintele BESV i-a făcut observație membrului respectiv.
- **SV 11/45, Cimișlia, Troițcoe.** Un reprezentat cu drept de vot consultativ, precum și persoana care efectua termometria alegătorilor, notau numele alegătorilor în caiete. Președintele BESV a menționat că aceștia fac înscrisurile menționate pentru ei personal.
- **SV 1/195 Chișinău. Râșcani.** Un membru BESV a observat că în cabina de vot a fost lăsat un buletin de vot. Membrul BESV a pus buletinul de vot în urna de vot.
- **SV 1/31 Chișinău, Botanica.** La 12.12 un alegător a vrut să iasă cu buletinul de vot din incinta SV. Aceasta a fost observat de observatori și alegătorul a aruncat buletinul de vot în urna de vot. A fost solicitată intervenția poliției.

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova

din 1 (15) noiembrie 2020 desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, al Departamentului Buna Guvernare al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Monitorizarea alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020”, precum și al Consiliului Europei prin proiectul „Suport pentru observarea civică a alegerilor prezidențiale din 2020 în secțiile de votare create în străinătate”. Componenta „Discursul instigator la ură” este susținută de către Departamentul justiție și drepturile omului al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova – etapa a IV-a”.

Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română.

Pentru mai multe informații, contactați: Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX GSM: 069 26 96 84; E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

---

Misiunea de Observare a Alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 | Deschiderea secțiilor de votare

15 noiembrie 2020

Ora: 9:00

Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 constată că până la ora 9.00 Misiunea a recepționat 105 semnalări de incidente de la observatori, prezentul comunicat

incluzând 62 de incidente prelucrate de echipa centrală a Misiunii Promo-LEX la ora respectivă.

Pentru turul întâi al alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020 MO Promo-LEX, la ora 9.00 recepționase 64 semnalări de incidente de la observatori, în comunicat fiind incluse 35 de incidente prelucrate de echipa centrală.

**Observarea
de către MO
Promo-LEX a
turului doi
de scrutin
al
alegerilor
prezidențiale**

În ziua alegerilor pentru turul al doilea al alegerilor prezidențiale din 1 (15) noiembrie 2020, ca și în primul tur, Promo-LEX va delega câte un observator pe termen scurt (OTS) în 608 secții de votare (SV), selectate de MO Promo-LEX pe baza unui eșantion stabilit de către o companie sociologică.

În plus, în toate cele 42 de secții de votare unde vor exercita dreptul de vot alegătorii din regiunea transnistreană va fi repartizat câte un observator static.

Procesul electoral din secțiile de votare, din imediata apropiere a acestora și traseele de acces către secțiile de votare, inclusiv la care vor vota alegătorii din regiunea transnistreană, va fi monitorizat și de 80 de echipe mobile de observatori.

De asemenea, o atenție deosebită va fi concentrată pe secțiile de votare de peste hotarele țării, unde este planificată delegarea observatorilor statici în 61 SV.

Suplimentar primului tur de scrutin, în al doilea tur, Promo-LEX a detașat patru echipe de observatori instruiți și în domeniul monitorizării întrunirilor publice.

Incidente semnalate la deschiderea secțiilor de votare:

Misiunea Promo-LEX de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 constată,

Acces restricționat pentru observatori sau obstrucționarea procesului de observare liberă în secția de votare– 1 caz.

- **SV 16/1 Edineț, Edineț.** Observatorului Promo-LEX ia fost restricționată observarea liberă în secția de votare, nu i s-a permis deplasarea prin interiorul secției, nu i s-a permis să filmeze sau să facă careva fotografii deși a solicitat permisiunea președintelui de 3 ori, era orele 7: 05 și fluxul alegătorilor în SV nu era mare.

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (suspendarea funcționării; situații când SIAS Alegeri indică faptul că alegătorul a votat, iar acesta susține că nu a votat) – 13 cazuri.

- **SV 1/105 Chișinău, Buiucani.** Un operator nu se poate conecta. Președintele BESV a anunțat CEC, însă Comisia a comunicat că rețeaua este supraîncărcată și la moment nu se poate rezolva.
- **SV 1/198 Chișinău, Râșcani.** Operatorii SIAS Alegeri timp de 20-40 min nu aveau acces la SIASA. Președintele BESV a sunat la CEC și problema s-a clarificat, procesul de votare nu s-a stopat, alegătorii fiind înscriși pe o foaie, iar ulterior au fost introduși în SIAS Alegeri.
- **SV 1/7 Chișinău, Botanica.** Operatori SIAS Alegeri nu se

- puteau conecta timp de 30 min. Președintele BESV a anunțat CEC și au fost înlăturate defecțiunile tehnice.
- **SV 12/28, Criuleni, Măgdăcești.** În intervalul orelor 06:00 – 7:27 operatorii nu se pot conecta la sistemul SIAS. Procesul de votare nu a fost stopat, alegătorii se înscriu pe foaie. Președintele BESV încearcă să rezolve problema.
  - **SV 4/03 Anenii Noi, Anenii Noi.** Ambii operatori au întâlnit deficiențe la conectarea în SIAS Alegeri, operator 1 în intervalul 7:15 – 7:42; operator 2 în intervalul 7:30-7:40. Pe durata celor 30 min procesul de votare nu a fost stopat, alegătorii au fost înscriși pe foaie. Problema a fost rezolvată.
  - **SV 18/026, Florești, Cunicea.** O alegătoare nu a fost identificată în sistemul SIAS Alegeri, dar era inclusă în listele electorale. Alegătoarea a votat fără a fi înregistrată în SIAS Alegeri. OTS Promo-LEX, susține că în primul tur alegătoarea s-a regăsit în SIAS Alegeri la SV respectivă, însă în turul II este arondată la cealaltă SV din localitate.
  - **SV 01/107, Chișinău, Buiucani.** SIAS Alegeri nu a funcționat în intervalul 7.00 – 7.18 (operator 1)/7.30 (operator 2). Operatorii au verificat conexiunea la internet și au repornit programul de câteva ori. Din această cauză ambii operatori au început lucru mai târziu de ora 07.00.
  - **SV 25/40, Orhei, Furceni.** La ora 7:05 a fost deconectat internetul și nu era conexiunea cu SIAS Alegeri. A fost contactat furnizorul de servicii internet. Procesul de votare nu a fost întrerupt, înregistrarea alegătorilor a avut loc pe suport de hârtie. Abia la ora 8:30, problema a fost remediata, operatorii introducând datele în SIAS Alegeri.
  - **SV 10/7, Căușeni.** În intervalul 06:59 – 7:15 a lipsit conexiunea la internet.
  - **SV 10/2, Căușeni.** La 07:05 a dispărut conexiunea la internet și, respectiv, la SIAS "Alegeri". Un lucrător

de la Moldtelecom a început lucrările de remediere. În cazul unui calculator, problema a fost remediată, iar conexiunea a fost restabilită după 30 minute, însă în cazul celui de-al doilea – nici peste o oră nu s-a reușit reconectarea.

- **SV 32/31, Ștefan Vodă, Talmaza.** SV a fost deschisă abia la ora 07:40 din cauza lipsei conexiunii la SIAS "Alegeri". În intervalul 07:40-07:50, alegătorii au fost înregistrați manual, pe foi – până la conexiunea unui calculator (care lucra însă cu întreruperi). În cazul celui de-al doilea calculator, conexiunea nu a fost restabilită nici după ora 8.
- **SV 10/36, Căușeni, Plop Știubei.** A dispărut conexiunea la internet în intervalul 7:35-7:40. După o resetare a programei, conexiunea a fost restabilită.
- **SV 32/10, Ștefan Vodă, Cioburciu.** Lipsește conexiunea la SIAS "Alegeri". A fost solicitată intervenția specialistului pentru remedierea situației.

Prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza secției de votare (100 metri de la localul secției) – 4 cazuri.

- **SV 32/001, Ștefan Vodă, Ștefan Vodă.** În raza de 100 m de la SV se afla un panou cu afișaj electoral în favoarea unui concurent.
- **SV 29/9, Soroca, mun. Soroca.** În fața SV, peste drum, este amplasat un panou cu promovarea unui concurent, iar la intrarea în SV au fost observate câteva pliante mici ale altui concurent.
- **SV 31/001, Șoldănești, Șoldănești.** La cca. 50 m de la SV, pe un panou era amplasat un afișaj electoral în favoarea unui concurent. La sesizarea acestui fapt, membrii BESV au intervenit și au înlăturat afișajul electoral.
- **SV 32/030 Ștefan Vodă, Talmaza.** În fața SV, la distanța de cca. 50 m, pe fațada unui magazin era amplasat un

banner în susținerea unui candidat. După ce observatorii s-au apropiat de magazin, proprietarul a scos bannerul de pe fațada clădirii, însă nu a înlăturat afișele electorale în favoarea aceluiași candidat amplasate pe ușa. După spusele acestuia, persoanele care au amplasat bannerul i-au spus că nu va fi o încălcare.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta secției de votare sau în raza de 100 m – 3 cazuri

- **SV 07/011 Cahul, Cahul.** Persoane care s-au prezentat drept reprezentanți cu drept de vot din partea concurenților s-au prezentat la SV fără a avea legitimații corespunzătoare. Președintele BESV a menționat că nu a primit legitimațiile de la CECE. Ulterior membrii BESV au încercat să rezolve situația creată și s-au deplasat la CECE.
- **SV 18/002, Florești, Florești.** De la 7.30 până la 8.37, un grup de 3 persoane s-au aflat în raza de 100 m a SV. Una din persoane, care votase anterior a transmis o pungă cu o haină observatorului din partea unui candidat spunându-i că va folosi când va merge cu urna mobilă. Acest grup se află și se deplasează în preajma secției de votare.
- **SV 18/023 Florești, Cuhureștii de Sus.** La ora 7.30, în incinta SV se afla o persoană neautorizată care purta uniforma IGSU. Președintele BESV a menționat că această persoană exercită atribuțiile de polițist pentru a proteja buletinele de vot.

Întreruperea procesului de filmare a operațiunilor electorale privind deschiderea secției de votare sau a procedurilor de numărare a buletinelor de vot – 8 cazuri.

- **SV 1/192 Chișinău, Râșcani.** La ora 6.50 a fost constatat că camera video nu funcționează. Președintele BESV a anunțat CEC, dar nu s-a întreprins nimic.
- **SV 1/100 Chișinău, Buiucani.** Camera video nu

înregistrează. Președintele BESV a comunicat că camera funcționează.

- **SV 37/11, regiunea transnistreană, Anenii Noi, Varnița.** Potrivit observatorului Promo-LEX camera nu a fost pornita la procesul de sigilare a urnelor și distribuirea buletinelor de vot. Aceasta este poziționată în spatele operatorilor.
- **SV 20/002, Hîncești, Hîncești.** Camera de înregistrare video nu a fost deconectată la ora 7.00, după deschiderea SV. La ora 8.25 camera video încă este conectată și înregistrează video, procesul de votare.
- **SV 36/40, UTAG, Cazaclia.** Camera video nu a fost pornită la momentul pregătirilor efectuate pentru deschiderea SV – persoana responsabilă de conexiunea acesteia a întârziat. După ce a observat situația respectivă, Președintele BESV a conectat camera video, însă aproape de sfârșitul procedurilor de pregătire a SV pentru deschidere.
- **SV 11/2, Cimișlia.** Președintele BESV a oprit procesul de filmare la 7.50.
- **SV 27/25, Rîșcani, Hiliuți.** Înregistrarea video nu a fost întreruptă după deschiderea SV pentru alegători. După obiecțiile celor prezenți la proces, înregistrarea a fost oprită.
- **SV 27/015, Rîșcani, Braniște.** Camera de filmat nu a fost oprită după procesul de deschidere a SV, la ora 8.10 camera încă înregistrează procesul.

Agitație electorală sau PR negru în perimetrul de 100 m și/sau în incinta secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 2 cazuri

- **SV 1/87 Chișinău, Buiucani.** Un alegător la ieșirea din cabina de vot a arătat buletinul de vot și a strigat tare că a votat pentru un candidat anume. Președintele BESV a avertizat alegătorul că nu se permite agitația electorală.

- **SV 06/002, Briceni, Briceni.** Lângă intrarea în SV, se află o persoană neautorizată care distribuie alegătorilor măști de protecție și poartă discuții cu aceștia. Persoana în cauză este un susținător al unui candidat.

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale/ ruperea/ deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 19 cazuri.

- **SV 1/19 Chișinău, Botanica.** Urna de vot a fost sigilată cu 3 sigilii. La ora 6.47 un sigiliu a fost rupt din neatenție de către un membru BESV la o urnă de vot staționară.
- **SV 1/100 Chișinău, Buiucani.** Urnele de vot staționare au fost sigilate doar cu câte 2 sigilii, din motiv că în secția de votare ar fi puține sigilii.
- **SV 1/199 Chișinău, Râșcani.** Urnele de vot staționare au fost sigilate doar cu câte 2 sigilii. Președintele BESV a menționat că nu au fost aduse suficiente sigilii.
- **SV 1/ 221 Chișinău, Râșcani.** 0 urna staționară (de rezerva) a fost sigilată cu un sigiliu, 2 urne staționare au fost sigilate cu câte 3 sigilii. Președintele BESV a comunicat că au recepționat sigilii insuficiente (10 sigilii).
- **SV 37/38, regiunea transnistreană, Rezina.** Urnele de vot staționare sunt sigilate doar cu 3 sigilii. Potrivit președintelui BESV acesta este numărul de sigilii repartizate de CEC.
- **SV 37/22, regiunea transnistreană, Criuleni.** Urnele de vot staționare sunt sigilate doar cu 3 sigilii. Potrivit președintelui BESV acesta este numărul de sigilii repartizate de CEC.
- **SV 1/3 Chișinău, Botanica.** Urna staționară este sigilată doar cu 3 sigilii. Președintele BESV a menționat că potrivit regulamentului, se permite aplicarea de la doua până la patru sigilii.

- **SV 33/008, Taraclia, Tvardița.** Una dintre cele trei urne de vot staționare nu este sigilată. Membrii BESV consideră că aceasta nu va fi utilizată pe parcursul zilei și respectiv au decis să nu o sigileze. Urna de vot se află la un loc vizibil în incinta SV.
- **SV 36/004, UTA Găgăuzia, Comrat.** Membrii BESV au constatat că nu au suficiente sigilii pentru toate urnele de vot. În consecință, membrii BESV au decis să nu folosească acesta urnă la procesul de vot. Urna a fost depozitată într-o camera auxiliară din SV. Observatorul a menționat că membrii BESV au întocmit un act în privința acestei situații.
- **SV 1/154 Chișinău, Ciocana.** Urnele de vot staționare au fost sigilate doar cu 3 sigilii. Președintele BESV a menționat că au recepționat puține sigilii.
- **SV 1/9 Chișinău, Botanica.** Urnele de vot staționare au fost sigilate doar cu 3 sigilii. Președintele a menționat că a lăsat un sigiliu de rezervă.
- **SV 1/411 România, Galați.** Urna de vot staționară a fost sigilată doar cu 2 sigilii.
- **SV 13/25, Dondușeni, Tîrnova.** SV a recepționat doar 10 sigilii, în timp ce în incinta acesteia sunt 2 urne staționare și 3 mobile. În rezultat, urnele staționare au fost sigilate doar cu câte 2 sigilii, motivându-se prin lipsa sigiliilor suficiente pentru toate urnele.
- **SV 35/8, Ungheni.** Ambele urne staționare nu au fost sigilate regulamentar: una a fost sigilată cu 3 sigilii, iar a doua – cu 2 sigilii. Motivul invocat a fost recepționarea insuficientă a sigiliilor.
- **SV 10/4, Căușeni.** Urna de vot staționară a fost sigilată cu doar 2 sigilii. Președintele BESV a comunicat că nu e nimic grav și nu ar vedea o problemă în aplicarea a 2 sigilii în loc de 4.
- **SV 27/1, Rîșcani.** Doar una din cele 3 urne staționare din incinta SV este sigilată cu câte 4 sigilii, pe când celelalte două – cu câte 2 sigilii. Președintele BESV a motivat prin recepționarea cantității respective de la

CEC.

- **SV 27/2, Rîșcani.** Urnele de vot staționare au fost sigilate doar cu câte 3 sigilii, motivul invocat fiind recepționarea a doar 10 sigilii de la CEC.
- **SV 06/002, Briceni, Briceni.** Urnele de vot au fost sigilate doar cu câte trei sigilii. Președintele BESV a spus că nu primit numărul necesar de sigilii. Ulterior de la CECE au fost aduse sigilii necesare și urnele au fost sigilate conform regulilor.
- **SV 18/022 Florești, Cuhureștii de Sus.** Urna de vot mobilă nu a fost sigilată. Membrii BESV au spus că o vor sigila la momentul plecării din SV.

Deficiențe în listele electorale (discrepanțe dintre adrese; alegători decedați; semnături în locul altor persoane) – 2 cazuri.

- **SV 1/218 Chișinău, Râșcani.** Un alegător a observat că în listele de bază era semnat că a votat în primul tur. Alegătorul susține că nu a votat în primul tur. Ștampila „votat”, lipsea din fișa de însoțire.
- **SV 1/228 Chișinău, Râșcani.** La ora 8.10 un alegător a observat că în listele de bază este inclusă o persoană decedată, care se afla la aceeași viză de reședință ca și alegătorul.

Fotografierea buletinelor de vot, alte încălcări ale secretului votului (prezentarea buletinului cu votul exprimat, amplasarea defectuoasă a cabinelor de vot ce permit vizualizarea opțiunii alegătorului etc.) – 4 cazuri.

- **SV 1/100 Chișinău, Buiucani.** Un alegător la orele 7:55 a fotografiat buletinul de vot. Toți membrii BESV au observat fotografierea buletinului, dar nimeni nu a reacționat la incident.
- **SV 1/261 Chișinău, Sângera.** La ora 8.10, în afara secției de votare, au fost observați doi alegători, care arătau unul altuia fotografiile buletinelor de vot .

- **SV 1/100 Chișinău, Buiucani.** La ora 8.31 un alegător a fotografiat buletinul de vot. Un membru BESV a rugat alegătorul să șteargă fotografia, dar alegătorul a ignorat solicitarea.
- **SV 1/11 Chișinău, Botanica.** La ora 8.14 un alegător a fotografiat buletinul de vot. La rugămintea președintelui BESV, poza a fost ștearsă.

Nerespectarea măsurilor de protecție și prevenire COVID -19 – 3 cazuri.

- **SV 1/292 Chișinău, Stăuceni.** La ora 7.04 în secția de votare se aflau mai mulți alegători decât cabine de vot. Președintele BESV nu a reacționat.
- **SV 18/023 Florești, Cuhureștii de Sus.** Membrii BESV nu respectă regulile de protecție împotriva COVID-19 – nu se poarta masca/se poarta incorect.
- **SV 32/33, Ștefan Vodă, Volintiri.** Nu sunt respectate regulile anti-pandemice. Astfel, la un număr de 5 cabine de vot, în incinta SV sunt admiși și câte 7 alegători.

Deconectări energie electrică – 1 caz

- **SV 13/25, Dondușeni, Tîrnova.** La ora 07:10, în incinta SV s-a deconectat energia electrică. După aproximativ 20 minute, președintele BESV a reușit reconectarea acesteia.

Votarea nejustificată în grup (doi sau mai mulți alegători) – 1 caz.

- **SV 32/3, Ștefan Vodă.** În cabina de vot se aflau două persoane (soț și soție). Președintele BESV a intervenit și a soluționat încălcarea.

Altele – 1 caz.

- **SV 32/10, Ștefan Vodă, Cioburciu.** Într-o cabină de vot a fost găsit un buletin cu ștampila de vot aplicată. Cabina de vot a fost dată mai în lături, iar

președintele BESV s-a poziționat lângă cabina de vot pentru a asigura securitatea buletinului respectiv. După discuțiile cu cei prezenți în incinta SV, membrii BESV au ajuns la concluzia că au identificat alegătorul care a lăsat buletinul în cabină. După ce a fost apelat de un membru BESV și s-a întors la SV, acesta inițial nu a recunoscut că a uitat buletinul în cabina de vot. Totuși, după discuția cu președintele BESV, acesta a decis să-și asume cazul și să arunce buletinul în urna de vot.

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, al Departamentului Buna Guvernare al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Monitorizarea alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020”, precum și al Consiliului Europei prin proiectul „Suport pentru observarea civică a alegerilor prezidențiale din 2020 în secțiile de votare create în străinătate”. Componenta „Discursul instigator la ură” este susținută de către Departamentul justiție și drepturile omului al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova – etapa a IV-a”.

Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

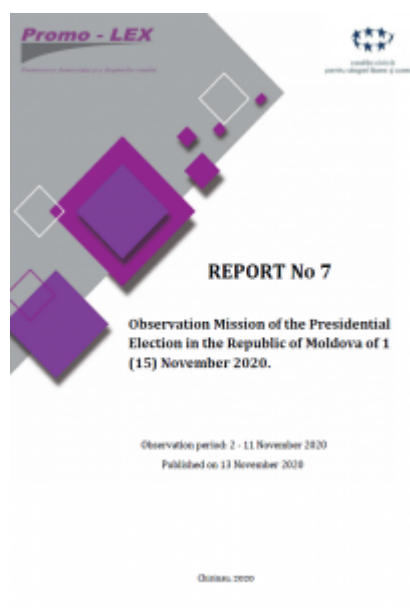
În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română.

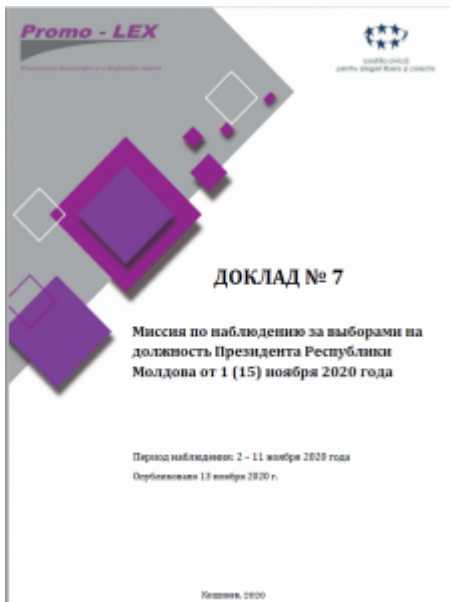
Pentru mai multe detalii, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de comunicare al Misiunii de Observare Promo-LEX a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020: GSM 069269684, e-mail: inga.stegarescu@promolex.md

---

RAPORTUL nr. 7 | Misiunea de Observare a Alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020

Misiunea de Observare Promo-LEX constată un număr îngrijorător de incidente

Utilizarea resurselor administrative, implicarea cultelor religioase în campania electorală a unui candidat, folosirea fondurilor financiare și materiale nedecarate, dar și încălcarea restricțiilor stabilite de Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică. Acestea sunt principalele constatări ale Misiunii de Observare Promo-LEX, reflectate în Raportul nr. 7 de monitorizare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova.

Pe lângă constatările făcute în baza activităților electorale desfășurate de cei doi candidați ajunși în turul II de scrutin, MO Promo-LEX sesizează repetat lipsa reglementărilor legale explicite și exhaustive în Codul electoral privind desfășurarea turului al doilea de scrutin.

Incident e electora le cu impact asupra campanie i

Misiunea de observare Promo-LEX atrage atenția asupra unui caz ce ar putea fi interpretat drept folosire de către concurentul Igor Dodon a fondurilor financiare și a materialelor nedeclarate. Este vorba despre posibila tipărire a ziarelor de campanie, într-un număr mai mare decât cel prevăzut în datele de tipar, precum și la o altă tipografie decât cea indicată în publicație.

Chiar dacă data tipăririi indicată pe ziar și cea a facturii eliberate pentru prestarea serviciilor este 9 noiembrie 2020, cel puțin o poză din publicație, pare a fi făcută la conferința de presă din 10 noiembrie 2020 a președinților și vicepreședinților de raion în susținerea candidatului Igor Dodon. Suplimentar, în sediul tipografiei Universul au fost depistate cel puțin două exemplare de ziare tipărite în perioada de dinaintea primului tur al alegerilor. Or, potrivit informației raportate la CEC, în perioada campaniei electorale pentru alegerile din 1 noiembrie 2020 candidatul Igor Dodon nu a printat la tipografia Universul ziare sau alte materiale promoționale.

Atenționăm și asupra încălcării restricțiilor stabilite de

Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică, ca urmare a organizării în susținerea lui Igor Dodon a două tipuri de eveniment cu implicarea a mai mulți participanți. Astfel, într-un caz este vorba de organizarea unui marș uman în mun. Bălți, cu participarea a peste 200 de persoane, iar în al doilea caz – organizarea a minim 20 marșuri automobilistice în țară cu implicarea a peste 450 automobile. De asemenea, pentru data de 13 noiembrie 2020 este preconizat un marș uman în susținerea aceluiași concurent și în mun. Chișinău.

Observatorii au mai raportat două situații de implicare a cultelor religioase în campania electorală a candidatului Igor Dodon.

Concurenții continuă să utilizeze resursele administrative

Observatorii Promo-LEX au raportat cel puțin 142 de activități electorale desfășurate de cei doi candidați ajunși în turul doi al scrutinului prezidențial. Dintre acestea, 72 (51%) din activități au fost desfășurate de Igor Dodon (CI), iar 70 (49%) – de Maia Sandu (PAS). PSRM continuă implicarea activă în campania candidatului independent Igor Dodon.

La fel, au fost identificate cel puțin 12 cazuri ce pot fi calificate drept utilizare a resurselor administrative. Dintre acestea, în 11 cazuri a fost vizat Igor Dodon (CI), iar într-un caz – Maia Sandu (PAS).

Cel puțin 500 853 lei neraportați de către cei doi concurenți electorali

Conform rapoartelor prezentate la CEC, volumul veniturilor declarate de către concurenții electorali, pentru perioada 4 –6 noiembrie, este de 956 816 lei, inclusiv donațiile în mărfuri, obiecte, lucrări sau servicii. Dintre acestea, 556 367 lei (58%) au fost declarate de Maia Sandu (PAS), iar 400 450 lei (42%) – de Igor Dodon (CI).

Misiunea estimează cel puțin 500 853 lei neraportați de către

cei doi concurenții electorali, în prima săptămână de campanie electorală pentru turul doi al alegerilor prezidențiale. Dintre acestea, 394 422 lei (79%) se referă la candidatul Igor Dodon (CI), iar 106 431 (21%) la candidata Maia Sandu (PAS).

Subliniem și faptul că, concurenții electorali continuă să nu raporteze cheltuieli pentru recompensele agitatorilor și nici nu prezintă declarațiile de voluntariat ale acestora.

Creșterea numărului de doritori să voteze la locul aflării, adică la domiciliu

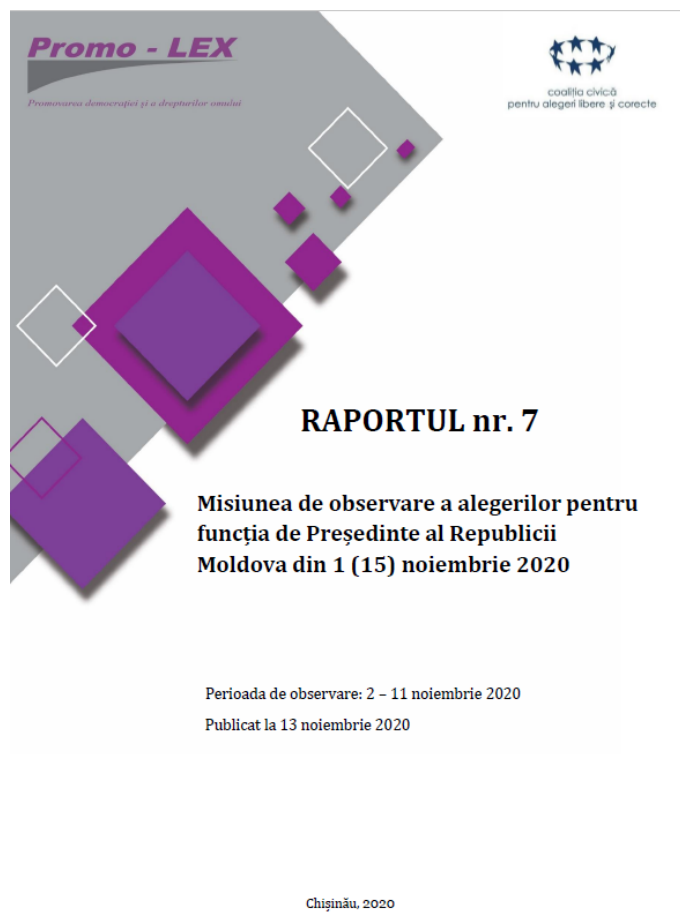
Misiunea de Observare Promo-LEX trage alarma asupra creșterii, comparativ cu scrutinele precedente, a numărului de persoane ce au votat la domiciliu, în primul tur de scrutin. În context, atenționăm asupra a cel puțin patru cazuri de colectare a cererilor de votare la locul aflării de către persoane neautorizate: în trei cazuri este vorba de persoane raportate ca fiind agitatori ai candidatului Igor Dodon, iar într-un caz – lucrători ai oficiului poștal.

Nerespectarea măsurilor de protecție de către organele electorale

Chiar dacă atestăm o ușoară îmbunătățire a gradului de respectare de către CECE a cerințelor epidemiologice, rămâne îngrijorător faptul că nu toate CECE respectă cerințele privind activitatea în condiții de pandemie: 5 (14%) consilii nu dețin registrul de monitorizare a temperaturii funcționarilor electorali; cel puțin 8 (22%) CECE nu efectuează termometria vizitatorilor; în cazul a 2 CECE (6%) nu se regăsesc informații privind regulile de protecție a sănătății în perioada pandemiei.

Cu regret, constatăm nerespectarea cerințelor privind măsurile de protecție în context pandemic și de către birouri electorale ale secțiilor de votare(BESV).

Turul II afectat de discurs de ură și mesaje de instigare la discriminare

Cazurile de discurs de ură și instigare la discriminare au afectat și campania electorală din turul doi de scrutin. Astfel, din totalul celor 51 de cazuri raportate, în 7 cazuri autorul acestui tip de discurs a fost Candidatul independent, Igor Dodon.

Totodată, au fost raportate cel puțin 34 de cazuri în care politicieni, jurnaliști, lideri de opinie sau susținători au utilizat mesaje de ură și/sau instigare la violență împotriva candidatei PAS, Maia Sandu (26 de cazuri) și a candidatului independent, Igor Dodon (8 cazuri).

În alte 10 cazuri, acest tip de discurs a fost îndreptat împotriva membrilor partidelor politice și/sau susținătorii candidaților, precum și împotriva funcționarilor publici, politicienilor și a alegătorilor în general.

Asociația Promo-LEX atrage atenția că utilizarea discursului de ură și instigare la discriminare în spațiul public și mass-media de către candidați și susținătorii acestora, afectează

atât demnitatea contracandidaților, cât și a persoanelor care fac parte din anumite grupuri sociale, inclusiv atunci când sunt utilizate prejudecăți și stereotipuri sau se instigă la discriminare și violență.

Misiunea de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020, este desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, al Departamentului Buna Guvernare al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Monitorizarea alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020”, precum și al Consiliului Europei prin proiectul „Suport pentru observarea civică a alegerilor prezidențiale din 2020 în secțiile de votare create în străinătate”. Componenta „Discursul instigator la ură” este susținută de către Departamentul justiție și drepturile omului al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova – etapa a IV-a”.

Raportul integral poate fi accesat [aici](#).

În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română.

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

DECLARAȚIA Asociației Promo-LEX cu privire la dezbaterea electorală de la postul public de televiziune Moldova 1, din data de 12.11.2020

DECLARAȚIE

Chișinău, 13.11.2020

Începând cu anul 2016, Asociația Promo-LEX a colaborat cu Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova” (în continuare Compania Teleradio-Moldova). În mod special, părțile semnatare a unui Acord de Parteneriat, au organizat împreună o serie de

dezbateri electorale, asigurând condiții egale tuturor concurenților electorali.

La baza acestei colaborări a stat necesitatea unor eforturi comune de promovare a unui vot informat și conștient, a participării civice și electorale a cetățenilor, a transparenței procesului de guvernare, precum și responsabilizării actorilor politici și a candidaților în cadrul campaniilor electorale.

Pe parcursul perioadei de colaborare, Angajații Companiei „Teleradio-Moldova” au dat dovadă de profesionalism, contribuind la crearea unei platforme de discuții ce a permis schimbul de opinii și informarea echidistantă a populației.

Cu regret, la ultima dezbatere din turul II, care a avut loc joi, 12 noiembrie 2020, la Postul Public de Televiziune Moldova 1, am constatat faptul că, Compania Teleradio-Moldova a încălcat prevederile Acordul de Parteneriat cu Asociația Promo-LEX.

Pentru prima dată, reprezentanții Asociației Promo-LEX nu au fost informați de către persoanele responsabile de organizarea dezbaterilor despre modificarea unilaterală a scenariului convenit, de comun acord, pentru organizarea dezbaterilor la Compania Teleradio-Moldova, fiind astfel încălcate prevederile și principiile Acordului de Parteneriat.

Prezentăm mai jos câteva aspecte care denotă aceste inadvertențe, care umbresc caracterul echidistant și non-partizan al Postului Public de Televiziune Moldova 1 în organizarea unei dezbateri electorale la data de 12.11.2020:

1. Contrar Scenariului inițial al dezbaterilor, Declarației și scrisorii de informare a candidaților din data de 12.11.2020, a fost permisă prezența la dezbatere a susținătorilor candidaților, deși se agreaseră că din motive de securitate a sănătății publice, se va renunța la prezența spectatorilor în sală.

2. Conform Politicii editoriale a Companiei Teleradio-Moldova, în cazul lipsei unui candidat, timpul rezervat nu se recuperează. Astfel, deși timpul acordat pentru dezbateri era de o oră pentru ambii candidați, moderatorii au admis utilizarea întregii emisiuni în favoarea unui singur candidat. Or, potrivit anunțului public al Postului Public de Televiziune Moldova 1, se intenționa acordarea a câte 30 de minute pentru fiecare candidat. Însă, în realitate, dezbaterile au durat mai mult de 60 de minute.
3. Deși s-a specificat că pentru întrebările experților candidații vor avea 12 minute, acest timp a fost extins până la 20 de minute.

Aceste fapte, într-un final, ar putea fi interpretate drept intenție de favorizare a unui concurent electoral, în condițiile în care s-au constatat o serie de acțiuni concertate între un concurent electoral și conducerea Postului Public de Televiziune Moldova 1. Modul în care a fost organizată dezbaterile din seara zilei din 12.11.2020 contravine bunelor practici de organizare a dezbaterilor electorale la un post public de televiziune.